Europos LIETUVIS

Nr. 12 (1252) Londonas, 1957 m. kovo 17 d. XXIX metai

Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

Spaudos vargai

Šio rašinio atsiradimą paskatino du veiksniai: D. Britanijos Pašto Valdyba ir vieno Lietuvių Namų Bendrovės akcininko laiškas. Tas laiškas nėra kokia nors paslaptis, nes jį parašęs ir pasirašęs autorius prašė perskaityti DBLS atstovų ir L. Namų B-vės akcininkų susirinkime.

Daug rimtų dalykų prirašyta tame ilgame laiške. Apie juos nereiktų kalbėti, jei lietuviškais reikalais susirūpinęs tautietis (ir akcininkas) bent retkarčiais atvyktų į metinį susirinkimą ir pasiklausytų, kaip jo keliamieji klausimai aiškinami. Šioje vietoje norima paliesti tik vieną laiške keliamą klausimą — aukas lietuviškajai spaudai.

Autorius pasibaręs, kad tos aukos niekur neparodytos bendrovės apyskaitose, rašo: „Čia aš turiu pastebėti, gal būt, pasakysite, kad aš pats neduodu aukų, bet rūpinuosi su kitų aukomis. Tai aš tikrą tiesą pasakysiu, kad aš nedaviau ir neduosiu ir iš manęs nesitikėkite aukų gauti, nes jeigu laikraštis būtų privačiai leidžiamas, tai duočiau, bet kaip dabar bendrovės yra leidžiamas, tai — ne."

Trumpa ir aišku. Nors autorius ir sako, kad aukos „neįrašytos į bendrovės atskaitomybės lapą", bet jis žino, kad pvz. 1973 m. jų buvę 200 svarų. Galima mieląjį akcininką užtikrinti, kad visos aukos pridedamos prie „Europos Lietuvio" pajamų, aukotojams išrašomi individualūs pakvitavimai, o jų pavardės skelbiamos laikraštyje .Taigi dėl šito nėra ko per daug sielotis.

Kalbėti apie kitus laiške keliamus klausimus nėra šio rašinio uždavinys. Jeigu pats autorius nedalyvavo suvažiavime, tai galės pasiteirauti jam atstovavusių draugų. Mums rūpi tik laikraštis ir, aplamai kalbant, lietuviškosios spaudos ateitis.

Paminėtinas gal tik autoriaus pareiškimas, kad laikraštis nuo pat savo užgimimo mažai tepasikeitęs į gerąją pusę. Galima užtikrinti gerbiamąjį tautietį, kad visi buvusieji laikraščio redaktoriai yra arba jau po velėna, arba pensininkai. Dabartinis taip pat artėja į pensininko amžių ir leidėjai dairosi, kas jį pavaduos. Taigi gera proga atvykti, perimti laikraštį ir jį patobulinti.

Grįžkime prie pradžios. Vienas britų savaitraštis, prieš išleisdamas paskutinį numerį, neseniai rašė, kad jeigu savaitinis laikraštis neturi daugiau kaip 50.000 skaitytojų, tai jis negali išsilaikyti. Mažesnis skaitytojų skaičius (įskaitant skelbimus, kurių mes neturim) savo prenumeratomis negali padengti laikraščio leidimo išlaidų.

D. Britanijoje skaitome 2.000-3.000 veiklių lietuvių. Iš jų apie vienas trečdalis prenumeruoja savo laikraštį. Tai skaitoma visai normalu. Bet kur dar iki 50,000! Beveik stebuklas, kad laikraštis su ta parama, kurią gauna iš L. Namų b-vės, vis dar gyvas ir išsilaiko.

„Europos Lietuvis" yra, tur būt, pats pigiausias išeivių laikraštis. Jo metinė prenumerata (5.50 sv.) šiais metais nebuvo pakelta dėl dviejų priežasčių: tikėtasi, kad skaitytojai parems laikraštį savanoriškomis aukomis ir nelaukta, kad paštas taip greitai ir tiek daug padidins persiuntimo išlaidas.

Pirmoji prielaida, bent iš dalies, pasitvirtino. Skaitytojai suprato, kad spausdintas laikraštis iš dangaus nenusileidžia ir žymi jų dalis, siųsdami prenumeratą, pridėjo didesnę ar mažesnę auką. Neatsiliko ir kai kurios organizacijos. Ačiū jiems visiems.

Tačiau persiuntimo išlaidos padidintos anksčiau ir daugiau, negu buvo tikėtasi. Nuo šito numerio (kovo 18 d.) už kiekvieno laikraščio persiuntimą reikia mokėti 5½ p. Tokiu būdu vien laikraščio persiuntimas kaštuoja per metus 2.75 sv. Tai yra lygiai pusė laikraščio prenumeratos. Už likusią pusę reikia apmokėti darbininkus, redaktorių, nupirkti popierių, dažus, remontuoti mašinas, apsišildyti ir apsišviesti. Tikrai nereikia didelės išminties suskaičiuoti, kad už tokią sumą negalima laikraščio išleisti.

Dar daugiau apie tai kalbėti ir aiškintis būtų tuščias darbas. Tikėkime, kad bent šiais metais leidėjai prisiimtų naštą, su gerų žmonių pagalba, išneš. Ar šie žodžiai įtikins tuos, kurie galvoja, kad spaudai pagalba nereikalinga — nežinia. Kas nori šunį mušti, tas visada pagalį suranda.

TIKRINS GYDYTOJUS

Apie 60% gydytojų britų ligoninėse yra svetimšaliai, daugiausia iš Britų Bendruomenės kraštų. Kai kurie iš jų beveik nemoka angliškai, o kiti neturi pakankamo mediciniško patyrimo. Nuo birželio 1 d. prasidės svetimšalių gydytojų kalbos ir medicinos žinių patikrinimas. Apie 2.300 gydytojų bus patikrinama kasmet.

Daugiausia gydytojų (apie 1.500) kasmet atvyksta iš Indijos, Pakistano ir Bangladešo. Žymi jų dalis nors ir moka angliškai, bet nesupranta kasdieniškų „slang" žodžių, pvz. tummy, spending a penny ir kt.

Pasaulyje

RELIGINIS JUDĖJIMAS AUGA

„Rheinischer Merkur" (21. 2. 75) įsidėjo aprašymą iš pasikalbėjimo su ortodoksų rašytoju Lewitin-Krasnovu, dabar gyvenančiu Šveicarijoje. Iš to aprašymo aiškėja, kad Sovietų Sąjungos inteligentija paskutiniuoju metu ypačiai susidomėjusi religija ir teologiniais klausimais. Nors tikinčiųjų persekiojimas esą paaštrėjęs ir bausmės padvigubintos, tačiau skaitoma, kad ateizmas esąs pralaimėjęs kovą su tikėjimu. Net žydai, kurių sinagogos ir mokyklos daugumoje sunaikintos, dabar ateiną apsikrikštyti. Autorius mini kai kuriuos aktyvius ortodoksų kunigus, kurie nieko nebodami, moko žmones ir krikštija. Jų veikla ir pasišventimas ypačiai patraukiąs jaunimą. Lenino pranašystė, kad išsimokslinimui pakilus religija išnyksianti, neišsipildė. Ir kaip tik ji reiškiasi daugiausia ten, kur stipriai persekiojama.

SOLŽENICYNAS APIE PABALTIEČIUS

Nors šiek tiek pavėluotai, pateikiame ištraukas iš A. Solženicyno pasikalbėjimo su „Novoje Russkoje Slovo" dienraščio korespondentu apie pabaltiečius.

Tarp kitų klausimų buvo ir toks: „Kodėl jis taip šiltai atsiliepia apie pabaltiečius?"

Atsakymas buvo trumpas:

„Dėl to, kad aš su jais gerai susipažinau kalėjimuose. Ten aš juos pamilau."

Į klausimą, kodėl jis labai gerai rašo apie estus ir lietuvius, o ne apie latvius, Solženicynas taip atsakė:

Koncentracijos stovyklose lietuviai buvę drąsiausi, atkakliausiai kovoję, todėl jie kėlę ypatingą pasigėrėjimą. Su estais jis turėjęs daugiau asmeniškų pažinčių, todėl ir daugiau jo įspūdžių apie estus pateko ir į knygas.

Kai kas gal mano, sako Solženicynas, kad ant jo santykių su latviais šešėlį meta jų ypatingas dalyvavimas revoliucijoje, kada čeka ir Kremliaus gynyba rėmėsi tik latvių durtuvais. Bet tie latviai, su kuriais jis sėdėjęs kalėjimuose, dėl to visiškai nekalti. Jie taip pat piktai kalbėję apie tą latvių dalyvavimą svetimoje revoliucijoje. Jo nuomone, kiekviena tauta turi pati rasti, kas buvo bloga jos praeityje, ir apie tai pati viešai pasakyti, o ne kiti.

IŠ KUR GAUTOS ŽINIOS?

Britų spaudos žiniomis, Scotland Yard esąs įsitikinęs, kad „Morning Star" paskelbtosios žinios apie karalienės privatiškas akcijas gautos per Sovietų Sąjungos ar kurio nors kito komunistinio krašto atstovybę. „Sunday Telegraph" (kovo 2 d.) rašo, kad jau prieš keturis metus papirktas asmuo perdavinėjo toms atstovybėms Prekybos ministerijos slaptas žinias. Pravedus tardymą, viena tarnautoja buvo atleista.

Tas pats laikraštis nurodo, kad komunistiniai kraštai padeda išlaikyti „Morning Star" savo skelbimais ir apsiima parduoti tam tikrą skaičių savuose kraštuose.

MOKYTOJAI BĖGA

Croydono (prie Londono) savivaldybės švietimo taryba apklausinėjo 1.754 mokytojus apie darbą ir sąlygas mokykloje. To apkluasinėjimo rezultatai nėra džiuginantys. Iš 780 į anketas atsakiusių mokytojų 53% prisipažino, kad jie buvo mokinių įžeidinėjami, grasinami arba net užpuolami. Daugiau kaip 41% vadinamųjų secondary school mokytojų prisipažino, kad turėjo nutraukti pamokas dėl mokinių nedrausmingumo. Pamokos kartais virsta tokiu pragaru, kad mokytojai turi palikti klasę. Tokių buvo 60, o 25 mokytojai prisipažino tiek esą įbauginti, kad sąmoningai neatvyksta į kai kurias pamokas. Trylika procentų mokytojų dėl nuolatinės įtampos apsirgo nervinėmis ligomis.

Dauguma mokytojų pasisakė už fizinių bausmių grąžinimą. Kiti siūlo atimti visokias mokiniams teikiamas privilegijas ir dažniau kviesti tėvus.

Kaip matyti iš apklausinėjimo raporto, anglų mokyklos yra pasukusios blogu keliu. Nenuostabu, kad daug mokytojų palieka savo profesiją ir ieškosi kitokio darbo.

SUTARTA IR NUTARTA

Britų spaudos žiniomis, Europos Bendruomenės nariai, susirinkę Dubline, ne tik patenkino D. Britanijos reikalavimus dėl sąlygų pasilikti E. Bendruomenėje, bet taip pat nutarė, kad Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencija šiais metais turi būti baigta. Balandžio mėnesį dar kartą susirinks visų 35 kraštų atstovai Ženevoje į „generalinę" repeticiją, o kiek vėliau valstybių galvos pasirašys sutartį Helsinkyje.

JAV ir Sovietų Sąjunga dėl devynių Europos valstybių palankaus nutarimo yra labai patenkintos, nes jos jau seniai yra dėl visų punktų susitarusios. L. Brežnevo pagrindinis reikalavimas — patvirtinti Rytų Europos sienas — jau seniai yra palaimintas. Tai yra kaina, kurią JAV užmokėjo už Sovietų Sąjungos detentę.

Europos Bendruomenių kraštai, Rytų Europos satelitų ir okupuotųjų kraštų nuolat bombarduojami, iki šiol dar vis spyriojosi dėl laisvo žmonių, spaudos bei idėjų pasikeitimo ir dėl garantijų Europos saugumui. Tai buvo dalykai, kuriuos sovietai skaitė „kišimusi į svetimos valstybės vidaus reikalus".

Amerikai spaudžiant, europiečiai jau atsisakę ir nuo šių savo reikalavimų. Pasak spaudos, L. Brežnevo politinis gyvenimas gali būti nebeilgas. Jeigu jo pagrindinis siekimas nebus įgyvendintas, tai įpėdiniai galį atsisakyti ir nuo taip ilgai puoselėtos, nors sovietams ir labai reikalingos, detentės. Taigi reikia paskubėti. Šiuo metu jau paskutinė kliūtis, atrodo, nugalėta. Visi Sovietų Sąjungos reikalavimai patenkinti, visa nutarta ir sutarta, Rytų Europa parduota, palaimintoji detentė išgelbėta...

Naujas žurnalas

Sovietų Sąjungoje pasirodė naujas mašinėle rašytas žurnalas „Dvidešimtas amžius". Tai yra lyg tęsinys 1960-1970 m. laikotarpyje retkarčiais pasirodžiusio „Politinio dienyno".

„Dvidešimtas amžius" skaitomas „lojaliųjų" disidentų organu. Jis cirkuliuoja iš rankų į rankas — viešai neplatinamas. Leidėjai ir bendradarbiai nekritikuoja marksizmo, o tiktai būdus ir priemones, kaip marksizmą pritaiko gyvenimui Kremlius. Iš tikrųjų tai yra „naujojo socializmo" skelbėjas. Tokio socializmo, kurį Čekoslovakijoje kadaise norėjo įvesti liūdnai pasibaigęs Dubčeko vadovaujamas socialistinis judėjimas. Keistoka, kad visi bendradarbiai pasirašo straipsnius, o leidėjai tikisi jį pradėti platinti Vakaruose.

Žurnalo redaktorius yra žinomas disidentas istorikas R. Medvedevas. Savo įžangoje jis rašo, kad žurnalo pagrindinis uždavinys esąs įgyvendinti Rusijoje naują socializmo sistemą, kuri būtų demokratijos ir socializmo mišinys.

Pirmame žurnalo numeryje yra atsiminimai iš pirmųjų revoliucijos dienų, straipsniai apie Stalino valymus 1930 metais ir apie antrąjį pasaulinį karą. Nagrinėjamas Solženicyno laiškas, kurį jis buvo įteikęs Sovietų vadams ir R. Medvedevo „Ramiojo Dono" analizės ištraukos, kuriose jis įrodinėja, kad tai ne Šolochovo kūrinys. Net du straipsniai religinėmis temomis.

Redakcijos pasisakymas, kad numatoma žurnalą pradėti leisti ir platinti viešai, sukelia tam tikrą įtarimą. Atrodo, sunku patikėti, kad Kremlius leistų turėti kažkokį pusiau opozicinį leidinį, stovintį tarp Novy Mir ir Vakaruose leidžiamojo „Kontinento". Tai būtų Dubčeko kelias, kuris Kremliui nebuvo priimtinas ir kuris tiek daug kaštavo Čekoslovakijai. Neturint po ranka žurnalo ir nežinant smulkesnių jo atsiradimo aplinkybių, negalima pasidaryti galutinių išvadų. Tačiau galima prileisti, kad tai yra KGB tinklas, besislapstantiems disidentams sužvejoti. Iš kitos pusės, niekas geriau nežino apie tuos „tinklus", kaip patys disidentai — tad kodėl jie taip lengvai į juos turėtų įsipainioti.

Galima net prileisti, kad visas tas žurnalas yra gimęs KGB rūmuose, kaip karo metu atsirasdavo lietuviški „pogrindžio" laikraštėliai, leidžiami Gestapo. Kažkaip nesinorėtų tikėti ir gana, kad Sovietų Sąjungoje nebūtų persekiojami tie, kurie slaptai ar viešai pasisako prieš Kremliaus politiką, nors ir pasmilkydami Marksui.

— Sovietų Sąjungos Aeroflot lėktuvai kovo 16 d. pradėjo reguliarų susisiekimą su Portugalija.

Visi jo bijo...

Anądien kažin kas pajuokavo, kad į Angliją žada atvykti Šaliapinas... Tas didysis rusų dainininkas, kuris buvo laukiamas ir su džiaugsmu sutinkamas viso pasaulio operose ir koncertų salėse. Deja, Šaliapinas mirė antrojo pasaulinio karo nebeišvydęs 1938 m. Paryžiuje, o Vakarų Europos sostinės dabar lanko kitas panašia pavarde rusų „didysis" — Šelepinas.

Šelepinas yra vyriausias vadovas Sovietų Sąjungos profsąjungų, kurių tikslas yra spausti darbininkus, kad su kaupu išpildytų nustatytus planus ir nenukryptų nuo partijos linijos. Įdomu, kad tos organizacijos vadas pats niekada nėra buvęs darbininku ir apie jų reikalus mažai tenusimano. Kaip sovietų profsąjungos gina darbininkų reikalus, rodo 1967 m. įvykęs „Čimkento streikas" dėl policijos žiauraus elgesio su šoferiu. Po to buvo sušaudyti trys darbininkai, o profesinių sąjungų vadai piršto nepajudino nekaltiems žmonėms apginti.

Šiuo metu Šelepinas yra ir Politbiuro narys, pasak kai kurių sovietologų, net stiprus kandidatas į L. Brežnevo kėdę. Chruščiovo valdymo laikais jis buvo paskirtas KGB viršininku, turėjęs pertvarkyti vergų stovyklas, kad lengva būtų numalšinti bepradedančius atsirasti desperatiškus kalinių sukilimus. Tiesa, tuo metu vyko vadinamoji destalinizacija, gana didelis skaičius nekaltų žmonių buvo „rehabilituota". Bet už tai nuopelnas priskiriamas ne Šelepinui, o Stalino mirtinam priešui Chruščiovui.

Svarbiausioji priežastis, kodėl Šelepino Vakaruose beveik niekas nemėgsta ir net bijo, yra vadinamoji Stašinskio byla. Buvęs KGB agentas Bogden Stašinskis 1958 m. spalio 12 d. kalio cianido dujomis nužudė ukrainietį prof. L. Rebatą, o 1959 m. spalio 15 d. žinomą ukrainiečių išeivių vadą Stefaną Banderą. Už šį „žygdarbį" Šelepinas jam tų pačių metų gruodžio 4 d. užkabino Raudonosios Vėliavos ordiną. Vėliau Stašinskis atbėgo į Vakarus, prisipažino savo kaltes ir pasisakė žudęs Šelepino įsakytas.

Kai 1949 m. vakariečių profsąjungos paliko komunistų vadovaujamą Pasaulinę Sąjungų Federaciją (WFTU) ir įsteigė savo Tarptautinę Laisvųjų Profesinių Sąjungų Konfederaciją (ICFTU), sovietų įtaka į kitų kraštų profsąjungas labai sumažėjo. Šelepinas gavo uždavinį susigrąžinti viso pasaulio profsąjungas į WFTU. Pradėta nuo paskirų kraštų. Pirmiausia pradėjo flirtuoti vokiečiai, paskui prancūzai, anglai ir kt. Tik JAV profsąjungų vadas Meaney pareiškė, kad Sovietų profsąjungos yra valdiškos įstaigos padalinys, nieko bendra neturįs su laisvomis darbininkų tò paties vardo organizacijomis.

Šelepinas pradėjo atsirasti Vakaruose. Ypačiai nedraugiškai jis buvo sutiktas V. Vokietijoje, kur jo praeities darbai dar tebeturi gyvų liudininkų. Tačiau Ženevoje jo iniciatyva sukviestoje WFTU konferencijoje, kurioje dalyvavo daugelio tautų atstovai, Šelepinas iškėlė labai iškilmingus pietus ir pasiūlė greitai vėl susirinkti profsąjungų politinių reikalų pasvarstyti.

Dabar atėjo Šelepino eilė revizituoti Londoną, nes Maskvoje 1973 m. svečiavosi britų TUC delegacija, vadovaujama tuometinio jos prezidento, dabar lordo, Feather. Vizitas numatytas balandžio mėnesį. Tačiau jau dabar kilo didelė audra, dėl kurios baiminasi ne tik profsąjungos, bet ir policija.

Nors dauguma D. Britanijos gyventojų yra prieš Šelepiną, kurį JAV spauda anuo metu buvo pavadinusi tarptautinių žudikų organizacijos vadu, bet atsiranda ir jo užtarėjų. Štai per BBC televiziją aukšto rango profsąjungų pareigūnas Clive Jenkins pareiškė, kad Anglijoje slaptosios policijos viršininkas dažnai pakeliamas į lordus, o tokį pat sovietinį pareigūną bandoma pavaizduoti kruvinu nusikaltėliu. Taip pat jis negalįs suprasti, kodėl Šelepinas kaltinamas buvęs Komjaunuolių Lygos vadu, jeigu tokių čia, Anglijoje, niekas nesmerkia. Jų esą galima rasti net lordų rūmuose.

Šitokie naivūs pareiškimai įsiutino spaudą. Pasipylė protestai prieš Šelepiną ir jo gynėjus. Pvz. B. Levin'as pareiškė: „Ar girdėjo kas nors, kad britų slaptoji policija steigtų ir prižiūrėtų koncentracijos stovyklas, persekiotų priešingo nusistatymo žmones, uždarinėtų juos į kalėjimus ar beprotnamius, organizuotų už akių teismus, nekreipdami nė mažiausio dėmesio į pagrindines žmogaus teises."

Levinas neginčija, kad Anglijos lordų rūmuose gali būti jaunystėje buvusių komunistų, bet tie žmonės tada neturėjo uždavinio šnipinėti savo draugus ir net tėvus ir padėti policijai suimti politiškai neištikimuosius. Be to, toks britų elgesys su priešingų partijų žmonėmis tik patvirtina tikrosios demokratijos buvimą ir reikšmę.

Galutinis žodis dėl atvykimo priklausys pačiam Šelepinui. Jeigu britų vyriausybė atsisakytų išduoti vizą politiniais sumetimais, tai pasirodytų nedraugiška, o jeigu atsisakytų įsileisti Šelepiną dėl jo asmens saugumo, tai prisipažintų nepajėgianti išlaikyti krašte rimties ir apsaugoti atvykstančius svečius. Visi atvira burna šneka, kad Šelepino vizitas yra nepageidautinas ir norėtų, kad jo būtų galima išvengti. Tačiau iš anksto galima spėti, kad britų tradicinis svetingumas, šiuo kartu turįs stiprų politinį atspalvį, nebus pažeistas, jei svečias pats nesusipras dėl kokios nors priežasties savo numatytos kelionės atsisakyti.

Lucanus

Septynios DIENOS

— JAV T. V. programoje buvo parodyta atominė bomba, kurią chemijos studentas pats vienas pasigamino per 5 savaites. Bomba galinti nušluoti 100.000 gyventojų miestą. Kas atsitiktų, jei bomba patektų į teroristų rankas?

— Pasiremdami Izvestijos pranešimais, vakariečiai žunalistai spėja, kad už šnipinėjimą Maskvoje sušaudytas Kalinin buvęs CIA (amerikiečių) šnipas.

— Buv. Rodezijos min. pirmininkas Welensky (68 m.), kurio antroji žmona dabar laukiasi kūdikio, sakosi esąs kilęs iš Lietuvos žydų šeimos.

— Varšuvoje mirė pasaulinio garso baleto šokėjas Voicikovskis (78 m.), kuris buvo grįžęs į Lenkiją iš užsienio dvi savaites prieš karo pradžią.

— Kovo 10 d. čekai minėjo savo dviejų valstybės vyrų, komunizmo aukų — E. Benešo ir J. Masaryko — mirties sukaktis.

— Gegužės 17 d. Bochum'o mieste, Vokietijoje įvyks didelis Lietuvos vokiečių suvažiavimas.

— Anglikonų Religijos Studijų Institutas išleido brošiūrą, propaguojančią pamaldų metu šokius bažnyčiose.

— Naujasis britų komunistų vadas McLennan paskelbė, kad partijos svarbiausias uždavinys šiuo metu yra įkalbėti gyventojus balsuoti už pasitraukimą iš E. Bendruomenės.

— Keturi katalikų kunigai, neatsižvelgdami į savo vyriausybės draudimą, kandidatuoja į Portugalijos parlamentą .

— Persijos šachas užsakė 10.000 automobilių ir tuo būdu išgelbėjo darbininkus nuo atleidimo Chrysler fabrike Rytone.

— Skaičiuojama, kad per ateinančius 25 metus vidutinis žmonių amžius pasidarys 80 metų.

— Nuo rugsėjo 29 d. britų paštuose įvedama metrinė laiškų ir siuntinių svorio sistema.

— Australija leido pasilikti dviem čekų jūrininkams, kurie buvo nušokę nuo laivo Carpentarijos įlankoje.

— Ukrainiečių komitetas politiniams kaliniams ginti, kuris apjungia apie 30 ukrainiečių organizacijų, įteikė TUC protestą dėl Šelepino atvažiavimo.

— Moterų metų proga britų vyriausybė paruošė įstatymo projektą, pagal kurį bus panaikinta bet kokia moterų diskriminacija ir moterims visur suteiktos lygios teisės ir galimybės.

— Portugalijoje po nepavykusio perversmo valdžioje įsistiprino kairiojo sparkariška vyriausybė, galinti virsti nauja diktatūra.

— Keletas žmonių buvo sutrypta ant laiptų Sokolniko Parke Maskvoje po ledo hockey rungtynių su Kanados komanda.

— Britų parlamento nariai reikalauja didesnių atlyginimų. Jie sakosi per valandą uždirbą mažiau, negu įstaigų sekretorės.

EUROPOS LIETUVIS — LITHUANIAN WEEKLY

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 1 Ladbroke Gardens, London W11 2PT. Tel. 01-7272470

Registered as a newspaper at the Post Office.

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.

Prenumeratos kaina metams 5.50 sv., dolerio kraštuose — 14 dol. metams; Vokietijoje — DM 35.

Pensininkams 4.00 sv. Anglijoje.

Atskiro numerio kaina — 12 p.

Už laikraštyje kieno nors spausdinamųjų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės.

Vienoj skilty įdėto skelbimo kaina 1.00 sv. už colį. Didesni skelbimai atitinkamai brangiau.

Gimtoji kalba

— Tobulai lietuvių kalbos niekas nemoka, — sako J. Vaišnys, S. J. Čia jis tikrai neklysta. Žurnalas „Sėja" (1974 — 4) įsidėjo straipsnį „Lietuvių kalba išeivijoj ir Lietuvoj", kuriame pateikami kalbininkų ir lietuvių kalbos mokytojų atsakymai į tris žurnalo redaktoriaus klausimus. Klausimai: 1. Dabartinė lietuvių kalba išeivijoj — gyvenime, šeimose, spaudoj, lituanistinėse mokyklose? 2. Dabartinė lietuvių kalba ir jos puoselėjimas okupuotoje Lietuvoje? 3. Ką reikėtų daryti lietuvių kalbai sėkmingai ugdyti lietuvių išeivijoje?

Į klausimus atsakė kalbininkai Pranas Skardžius, Petras Jonikas, Vaclovas Čižiūnas, Ignas Serapinas, Juozas Vaišnys, S. J. Jie visi sutaria, kad lietuvių kalba išeivijoje pamažu nyksta, kad Lietuvoje yra žymiai geresnės sąlygos kalbai tobulinti ir kad nepakankamai kreipiama dėmesio į lietuvių kalbos perdavimą jaunesniajai kartai.

Visų minėtųjų kalbininkų atsakymai yra labai įdomūs ir daug ko galima iš jų pasimokyti. Negalėdami jų visų pakartoti, čia spausdiname kiek aptrumpintą „Laiškų Lietuviams" redaktoriaus, Juozo Vaišnio, S. J., atsakymą.

1. Gyvenant išeivijoje, mūsų gimtoji kalba skursta ir menkėja. Savaime suprantama, kad neabejotiną įtaką čia daro gyvenamojo krašto kalba. Vis dėlto iš savo praktikos galiu tvirtinti, kad dar didesnę neigiamą įtaką mūsų kalbai yra padariusios slavų kalbos. Ypač labai ryški yra rusų kalbos įtaka. Gal kai kas labai nustebs ir nenorės su šiuo tvirtinimu sutikti. Kaipgi mums, gyvenantiems taip toli nuo Rusijos, gali turėti kokios nors įtakos jų kalba? Atsakymas labai paprastas. Mūsų vyresnioji karta mokslus yra ėjusi Rusijoje ir, be abejo, yra pasisavinusi iš rusų kalbos daug įvairių posakių bei gramatinių konstrukcijų. Daugelio tų Rusijoje mokslus ėjusių asmenų jau nėra gyvųjų tarpe, bet jų įtaka dar pastebima vaikų ir vaikaičių kalboje. Kai kurie pasakymai yra taip prigiję ir visų įprasti, kad atrodo visai nekalti, grynai lietuviški, bet geriau juos panagrinėję, pamatysime, kad tai yra paprasčiausi vertimai iš rusų kalbos. Apie tai jau daug buvo rašyta, pavyzdžiui, „Laiškų Lietuviams" kalbos skyriuje, apie tai nuolat rašoma ir Lietuvoje leidžiamuose kalbos leidinėliuose.

Tobulai lietuvių kalbos niekas nemoka, bet retas kuris pasistengia ją patobulinti. Vaikai išmoksta nelietuviškos kilmės posakių bei žodžių ne tik iš savo tėvų, bet ir iš mokytojų, dėstančių lituanistinėse mokyklose. Mūsų spauda mirgėte mirga įvairiomis kalbos klaidomis.

2. Okupuotoje Lietuvoje padėtis taip pat nėra gera. Iš pradžių ten priviso dar daugiau grynai rusiškų posakių. Kai kurie pradėjo vartoti rusiškus žodžius, pridėdami tik lietuvišką galūnę, kiti verste vertė į lietuvių kalbą jai visai nebūdingus rusiškus pasakymus. Bet Lietuvos kalbininkai, kurių dabar jau ten yra nemaža, laiku susigriebė ir pradėjo prieš tą svetimą įtaką kovoti. Ten jie leidžia „Kalbos Kultūrą" ir „Mūsų Kalbą", kur nuolat kovoja prieš svetimybes, ypač rusicizmus. Lietuvos leidinių kalba yra žymiai geresnė, negu išeivijos. Tiesa, ten yra įprasta vartoti gana daug skolinių iš anglų kalbos, bet jų tai daug nejaudina — jie supranta, kad anglų kalba nėra lietuvių kalbai tokia didelė grėsmė, kaip rusų kalba.

3. Tad ką reikėtų daryti, kad pagerintume mūsų išeivijos kalbą? Pirmiausia reikia noro. Taip pat žmonės turėtų įsitikinti, kad jie gerai nemoka lietuvių kalbos, kad vartoja labai daug nelietuviškų žodžių bei posakių, kad jų kalba neturtinga ir nuolat vis labiau skursta, menkėja. Gaila, kad mes dabar neturime jokio periodinio leidinio, kuris rūpintųsi kalbos grynumu. Pirmiau turėjome „Gimtąją Kalbą", bet ji jau prieš keletą metų sustojo ėjusi. Gal ji sustojo dėl bendradarbių stokos, bet, tur būt, pirmoje eilėje dėl to, kad, kaip tuometinis redaktorius paskutiniame numeryje (1968 m., Nr. 1-2, psl. 32) rašė, „kalbą mokantiems ji buvo nereikalinga, o nepakankamai mokantieji vis tiek tarėsi moką pakankamai ir nedaug, atrodo, teskyrė jai dėmesio".

Tai čia, tur būt, ir yra didžiausia mūsų bėda, kad nepakankamai savo gimtąją kalbą mokantieji tariasi ją gerai moką, nes gali su kitais susikalbėti ir dar laišką bei kokį nors straipsnelį parašyti. Taip, parašyti gali, bet su kiek klaidų! Dirbantieji redakcijose labai gerai žino, kad beveik kiekvieno autoriaus kalbą reikia taisyti, o kartais ir visą straipsnį perrašyti, kad jis skaitytojams būtų suprantamas.

V. RAMONUI 70 M.

Žinomam rašytojui Vincui Ramonui sausio 14 d. suėjo 70 metų amžiaus, spaudoje pradėjo rodytis nuo 1924 m. Patys geriausi jo romanai skaitomi „Dulkės raudoname saulėleidyje" ir „Kryžiai". Pastarasis yra išverstas į anglų ir latvių kalbas.

Ką sako Genovaitė Kudirkienė?

JAV leidžiamo „Draugo" (Nr. 21) kultūrinis priedas įsidėjo pasikalbėjimą su Genovaite Kudirkiene. Čia paduodame dalį jai pateiktų klausimų ir atsakymų.

— Ar žinojot apie jo norą pabėgti?

— Man jo pažiūros seniai buvo žinomos ir jis atvirai su manimi kalbėdavo, bet dėl bėgimo nebuvom susitarę. Tik abu buvom apsvarstę, kad tai jo paskutinis išvykimas į jūrą.

— Ar buvote teisme ir girdėjote jo kalbą ir ar ji perduota teisingai?

— Visas 4 dienas išsėdėjau teisme. Ne tik jo kalbą teisingai perduota nuo pradžios iki galo, bet jis dar daug daugiau prikalbėjo. Stipriai. Jis buvo įsitikinęs, kad jį sušaudys, o geriausiu atveju uždarys į beprotnamį. Jis laukė paties blogiausio — nelaukė švelninimo. Visą mūsų turtelį dar prieš teismą konfiskavo. Atėmė viską, net jo drabužius. Paliko tik 2 lovas, stalą... Kas reikalingiausia...

— Du kartu teisme Simas prašėsi kunigo ,— susimąsčiusi ramiai tęsė Genovaitė, — manydamas, jog išgirsiąs mirties sprendimą. Jis sakė: Leiskit man pasinaudoti konfesine laisve (toks yra okupantų specialus terminas)!

— Ar jis visad buvo toks religingas?

— Visą gyvenimą protingai (pati pabrėžė Genovaitė) religingas, ne koks fanatikas.

— Ką toliau visa šeima manote daryti?

— Nežinau. Simas lyg galvojo į jūrą... Bet jei į Chicagą persikelsim, kur ta jūra? O čia daugiausia lietuvių. Dabar tik noriu jam ramybės, kol parašys knygą.

— Knygą? Ar jau pradėjo?

— Dabar Simas tik įkalba į juostą. O vėliau vers Gražina (Paegle) ar Algis Rimas.

— Kas krito labiausiai į akį šiame krašte?

— Supermarket. Tai tikra prekių kultūra. Koks patarnavimas, kas per įpakavimas — nėra jokio palyginimo. Ką reiškia sava nuosavybė. Juk tai tavo. Tai ir stengiasi. Kaip prekybininkė — ypač esu sužavėta apipavidalinimu, kokybe, kiekybe — fantastiška. Sakau, ką žinau. Esu juk prekių žinovė. Vilniuje baigiau maisto prekių technikumą.

— O kaip vaikučiai? Ar pritapo šiame krašte?

— Su mažuoju — 8 m. Evaldu visai gerai. 14 m. Lolitai sunkiau. Lietuvoje daug geriau patiko, kad buvo uniformos (ten buvo 8 kl. gimnazistė, o čia 9-toje klasėje) ir mergaitės nesidažė. Čia mokinukių dirbtinos blakstienos nukarusios, nagai lakuoti, lūpos raudonais dažais rėkia... O jau tos nublukusios mėlynos kelnės — visai ne merginom..

J. Kuzmionis

Ramybė

Tavęs dar nepažinęs, jau ieškojau
kvapių žiedų taurelių šilkuose.
Kai neradau, klajojau laukuose
ir tavo vardą neramus kartojau.

Ieškojau užeigos namų šešėliuos,
koncertų salėse, dainų ritme.
Triukšmingos gatvės nešėsi mane, —
praeiviai linksmintis, puotaut skubėjo.

Tavęs išminčių knygose ieškojau,
giesmėj poetų, muzikų garsuos...
O gal užlaužtos rankos išlinguos,
gal kur tavęs ieškoti — nežinojau...

Gal tu širdies bedugnėje slapstaisi,
padangėj ištiestais sparnais skraidai...
Gal mano lūkesčius, sapnus žinai,
kaip meteoras pas mane gal nusileisi...

Rimties liepsna apgaubus užliūliuosi,
rasos paversi šaltu lašeliu...
— — — — — — — — — —
Nesuradau. Gal būt, dar nevėlu.
Ilsėtis per anksti. Gana. Keliuosi...

1975. I. 7.

SU LIETUVIAIS PASAULYJE

BALTAI PAS PREZIDENTĄ

„Ketvirtadienį, vasario 27 d., 11.30 val. ryto, prezidentas Gerald R. Ford priėmė Pabaltiečių delegaciją Washingtone. Lietuviams atstovavo Amerikos Lietuvių Taryba, kurios delegaciją sudarė dr. Kazys Bobelis, Teodoras Blinstrubas ir dr. Kazys Šidlauskas.

Delegaciją prezidentui pristatė kongresmanas Edward J. Derwinski, kuris pareiškė, kad Pabaltiečiai stipriai kovoja už žmonių teisę ir laisvę. Daktaras Bobelis, kalbėjęs visos delegacijos vardu, padėkojo prezidentui už Amerikos valdžios nusistatymą nepripažinti Pabaltijo kraštų inkorporacijos į Sovietų Sąjungą, už jo intervenciją Simo Kudirkos byloje ir dėl Radio Liberty transliacijų. Daktaras Bobelis prašė prezidento, kad Amerika toliau laikytų stiprų nusistatymą Pabaltijo valstybių klausimu ir kad nepripažintų sovietams dabartinių sienų, kaip jie siekia Europos Saugumo konferencijoje.

Prezidentas Ford tvirtai pareiškė, kad Amerikos nusistatymas nepripažinti Pabaltijo kraštų inkorporacijos į Sovietų Sąjungą nepasikeis. Prezidentas pasidžiaugė, kad lietuviai jį remia ir palaiko jo užsienio politiką. Priėmimas vyko prezidento Oval Office ir buvo nuo prezidento Johnson laikų pirmas toks lietuvių atstovų priėmimas." (Iš ALT Informacijos). (ELTA)

LENOS FESTIVALIS

Vokiečių spauda nesiliauja rašyti apie lengvojo žanro dainininkę Leną Valaitytę (Valaitis). „Welt am Sonntag" (23. 2. 75) rašo, kad Lena pasidariusi tarptautine dainininke. Jos repertuare esą galima užtikti Izraelio liaudies dainų, o taip pat amerikoniškų ir vokiškų. Netrukus ji vyksta su 19 mėnesių sūneliu Markumi į „Lena — Valaitis — Festival" Olandijoje.

PIANISTAS VYTAUTAS SMETONA

Clevelande (JAV) pradėjo garsėti jaunas muzikas (19 m.) Vytautas Smetona, — Antano Smetonos sūnus ir buv. prezidento A. Smetonos vaikaitis. Kilęs iš labai muzikalios šeimos, jis pirmą kartą viešai pasirodė būdamas vos penkerių metų. Muzikos kritikai jaunam pianistui pranašauja gerą ateitį.

DOSNIAUSI AUKOTOJAI

Kaip žinoma, Lietuvių Fondas jau turi vieną milijoną dolerių. Imant profesijomis, atrodo, kad dosniausi aukotojai buvo gydytojai. Pagal „Medicinoje" paskelbtą sąrašą, gydytojai paaukojo Fondui $196,830,97, arba 18,8% viso Fondo pagrindinio kapitalo. Didžiausią sumą $6,010,00 yra paaukoję to Fondo steigėjas dr. Antanas ir jo žmona dr. Elena Razmos. Yra nemaža daktarų, kurių aukos siekia $3,000 ir daugiau.

VYTAS IR PAULINA

Vienas Anglijos provincijos laikraštis „The Northern Echo" įsidėjo straipsnį, pavadintą „Jauna pora parodė, kur yra Lietuva". Laikraštis pradeda: „Lietuva yra mažas kraštas, ir teniso aikščių ten nėra daug. Bet iš to krašto kilę du jauni žmonės priminė pasauliui Lietuvos vardą."

Tas garsusis vyras esąs Vytas Gerulaitis, dabar gyvenąs Amerikoje. Teniso rungtynėse su „senu vilku" Martin Riessen iki šiol mažai žinomas V. Gerulaitis patekęs į JAV čempionato finalines rungtynes. Teniso sporte jam pranašaujama didelė ateitis.

Paulina Peisachova iš Lietuvos su tėvais atvyko į Izraelį, būdama vos 15 metų. Baigusi mokslus Amerikoje, ji pabandė savo laimę Wimbledono teniso aikštėse, bet iš karto nesisekė. Gero trenerio padedama, ji greitai kopė į viršūnes. Teniso karjerą laikinai sutrukdė žydų-arabų karas, ir Paulina dabar mokosi šaudyti iš kulkosvaidžių. Tačiau, anot minėto laikraščio, pasaulis dar ne kartą girdės šių dviejų iš Lietuvos atvykusių jaunų žmonių vardus.

KNYGOS LIETUVOJE

Išleidžiamų knygų tiražas Lietuvoj kasmet didėja ir pralenkia kaimynines respublikas. Pvz. 1965 m. išleista knygų 10.65 mil. egzempliorių, 1973 m. — 15.89 mil., 1974 m. — 17.00 milijonų. Vidutinis knygų dydis yra 10-11 spaudos lankų. Tatai rodytų, kad gana didelis knygų skaičius yra tik brošiūros ar šiaip propagandos reikalams skirta smulki lektūra.

Kadangi lengviausia parduoti lietuvių klasikus, ir šios rūšies knygų visada trūksta, tai ateity numatyta knygų tiražą nustatyti pagal jų paklausą ir „meninę — idėjinę" vertę.

1971 m. pradėta planuoti išleisti 12-kos tomų naują lietuvišką enciklopediją. Šiais 1975 m. turįs pasirodyti pirmas tomas, o vėliau būsią išleidžiama kasmet po du tomus.

Šalia leidžiamųjų žodynų, Lietuvoje pasirodė nauja knygų rūšis — žinynai. Pvz. „Komjaunimo aktyvisto žinynas", „Pramonės ekonomisto žinynas", „Vairuotojo žinynas" ir kt. Vien tik 1971-1974 m. laikotarpy pasirodė 45 tokie žinynai.

1975 m. planuojama išleisti „Filosofijos žodyną", „Profsąjungų darbuotojų žodyną", Lietuvių kalbos žodyno X tomą, Lietuvių kalbos atlaso I d. ir kt.

Su naujomis knygomis supažindinti leidžiamas biuletenis „Naujos knygos", kurį prenumeruoja 9,000 skaitytojų. Knygoms platinti ir populiarinti neseniai visasąjunginiu pavyzdžiu pradėjo kurtis Knygos bičiulių draugijos.

ATNEŠĖ ‚LAISVĘ'

(Iš knygos „Skrydis 265")

Š. Josmanas yra jaunas (g. 1946 m.) Lietuvos emigrantas, prieš ketverius metus su šeima atvykęs į Izraelį. Jis yra parašęs knygą, kurią „Possev" leidykla leidžia rusų kalba. Čia pateikiama trumpa tos knygos ištrauka. Šiuo metu Š. Josmanas yra apsistojęs Londone, kur norėtų pastoviai įsikurti. Jis kalba gražiai lietuviškai ir palaiko ryšius su Londono lietuviais.

Šolomas Josmanas

Mūsų darbo kambaryje sėdi Sergiejus Aleksandrovičius, senas pensininkas, mano mokyklos buvusioji direktorė Markelova, dabar taip pat pensininkė, boksininkas — sporto meistras Zenonas Kapočius ir studentė Nataša.

Tarybų Sąjungoje neseniai buvo gyventojų surašymas. Todėl daug žmonių, neturinčių kitokio užsiėmimo, dabar dirba statistikos valdyboje.

Mūsų brigadininkė Aldona baigė Vilniaus pedagoginį institutą, bet, nenorėdama dirbti kaime, įsikūrė statistikos valdyboje.

— Na, Aldona, pasakyk tiesą, — kaip visuomet, artėjant pusdieniui pradėjo savo pokalbius Sergiejus Aleksandrovičius. — Ar tu irgi skaitai, kad rusai okupantai, ar sutinki, kad jie Lietuvai laisvę atnešė?

— Lietuva buvo laisva; kažką jūs maišote, Sergiejau Aleksandrovičiau, — nusišypso Aldona.

— Jo-o, ir tu tokia pat. Nevertini tu tarybų valdžios, o jei ne mes...

— Jei ne jūs, Sergiejau Aleksandrovičiau, ir kiti į jus panašūs, tai Lietuva ir šiandien būtų laisva, — įsikišo į pokalbį Zenonas. — Kaip ir Čekoslovakija, — tarp kitko, pridėjo jis.

— Rusai Lietuvai padėjo ant kojų atsistoti ir Čekoslovakiją nuo vokiečių išlaisvino, — pradėjo karščiuotis Sergiejus Aleksandrovičius.

— Taip, karo metu Čekoslovakiją nuo fašistų išlaisvino, o dabar nuo ko? — atsikėlęs, klausė Zenonas.

— Nuo ko? — jau rėkte rėkia Sergiejus Aleksandrovičius. — Nuo..., nuo...

Na, na, tai nuo ko gi? — juokėsi Zenonas.

— Nuo kontrrevoliucijos.

— Bet Dubčekas taip pat buvo komunistas.

— Kontra jis, o ne komunistas, — priešindamasis užsirūkė Sergiejus Aleksandrovičius.

— Ar galima cigaretę? — paprašė Zenonas.

— Tu juk sportininkas, o be to... Nėra čia ko tų okupantų, kaip tu sakai, cigarečių prašyti. — Ir padėjo „Prima" pokelį į stalčių.

— Koks jūs okupantas, Sergiejau Aleksandrovičiau, — nusijuokė Zenonas. — Jūs ir sutvarkyti nieko negalite. O kodėl? Todėl, kad dirbti nemokate ir esate nekultūringas. Aš ne apie jus asmeniškai kalbu, aš turiu galvoje visus rusus. Pavyzdžiui, aš kiekvieną lapą peržiūrinėju, o jūs tik kas dešimtą, o kitus paliekate. Jūs galvojate, kad niekas nemato?

— Užsičiaupk, šunsnuki, — vėl pradėjo rėkti Sergiejus Aleksandrovičius. — Jums, lietuviams, kaip matau, perdaug laisvės davė. Jei Stalinas gyventų, kitaip su tavim pasikalbėtų. Štai, penkiasdešimt antrais, prisimenu, praėjo studentai per spalio demonstracijas juodais lietpalčiais, rankomis susiėmę, o Lenino prospekto gale jų jau laukė „voronokai". Tiū-tiū, ir niekas nematė jų daugiau. O dabar, žiūrėk tik, kaip įsidrąsino. Kultūros pas mus nėr, dirbti nemokame...

Zenonas jam sako:

— O gal turite? Aš po karo dar vaikas buvau, bet prisimenu. Tarybinių karininkų žmonos nusipirko naktinius marškinius, likusius po vokiečių išsikraustymo, ir vaikščiojo gatvėse galvodamos, kad tai paskutinės mados suknelės.

— Nejuokauk tu su juo, senis prieš išeidamas į pensiją KGB dirbo, gali blogai baigtis, — pasakiau aš Zenonui lietuviškai.

Sergiejus Aleksandrovičius, nors gyvena Lietuvoje daugiau kaip dvidešimt metų, bet lietuvių kalbos nesupranta ir nenori mokytis.

O Zenonas, šaukdamas, atsakė man:

— Ar aš galiu jam pasakyti viską, ką aš apie juos galvoju? To seno b... nereikia bijotis, bedantis vilkas nepavojingas.

Bet... Per pietų pertrauką Sergiejus Aleksandrovičius paskambino į KGB. Kai Zenonas sugrįžo po pietų, jo jau laukė mėlyna „Volga". Vos spėjus įeiti į kambarį, saugumiečiai griebė jį už rankų:

— Šitas? — paklausė jie Sergiejų Aleksandrovičių.

Tas palenkė galvą žemyn. Zenonas, nors ir suprato viską, bet bandė prieštarauti:

— Koks čia reikalas? Kas jūs tokie?

Tada vienas saugumiečių parodė jam pažymėjimą.

— Na, ir lerva tu, Sergiejau Aleksandrovičiau, — spiovė Zenonas.

— Eik, eik, šunsnuki, ir žinok, — stipri dar tarybų valdžia.

Išdavikas vėl pradėjo peržiūrinėti surašymo lapus. Jo sąžinė „švari" — priešas papuolė į stiprias rankas. O saugumas pasakys Zenonui, ar iš tikrųjų tarybų valdžia atnešė Lietuvai laisvę.

Gegužis, 1969 m.

Sekmadienio RIMČIAI

DUOK, KAD PAJUSTUM

Kristaus kančios sekmadienis.

Jo prasmė: mylėti, duoti ir paguosti artimą, aukojantis iki mirčiai. Saldaus žodžio, meilaus nusišypsojimo nepakanka. Jėzus Kristus galėjo nuodėmę panaikinti ir savo Bažnyčią įsteigti vien tik žodžiu. Bet to neužteko. Jis kentėjo ir mirė. Padarė didžiausią auką — kentėdamas ir mirdamas. Už ką? Už žmogų. Už kiekvieną žmogų. Paliko jis mums pavyzdį, kad ir mes taip darytume, tęsdami jo meilės artimo darbą, būdami jo Kūno — Bažnyčios gyvi nariai.

•••

Mielas yra užuojautos žodis kenčiančiam, padrąsinantis liūdinčiam. Menkas duonos gabalėlis badaujančiajam. Senas skudurėlis šalančiam. Bet kas mums?

Artimo meilės darbas yra operacija, daroma mums patiems. Kiekviena operacija sukelia skausmą. Taip ir tikrasis artimo meilės darbas turi būti toks, kad pajustume jį padarę. Patirtume kokį nors trūkumą. Žodžiu, duotume, kad pajustume, jog esame davę, ir dabar patys neturime. Pavalgydinti artimą taip, kad pajustum, kad šio to trūksta tavo paties stalui. Sušelpti artimą taip, kad vėliau, atidarius savo piniginę, pamatytum, jog pats sau nebeužtenki būtiniausiems reikalams. Patarnauti artimui taip, kad pajustum nuovargį ir nebeturėtum laiko pasilsėti, nes jau kitas darbas laukia. Auka, auka, auka!

Kaip operacija pašalinama liga, taip mūsų artimo darbai turi mus atnaujinti ir pradžiuginti, kad Kristus davė progos sekti jo auką.

•••

Iš savo aukos Kristus neišskyrė nė vieno. Neišskirsime nė mes. Apaštalas Jokūbas sako: „Mano broliai, nejunkite tikėjimo su atsižvelgimu į asmenis. Jei jūs žiūrite asmens, jūs darote nuodėmę. Kaip kūnas be dvasios, taip tikėjimas be darbų yra miręs."

A. J. S.

Ne vien tik pelnas rūpi

Lietuvių Namų Bendrovės Valdybos pranešimas 24-tajame akcininkų susirinkime 1975 m. kovo mėn. 15 d.

Lietuvių Namų bendrovės istorijoj pasitaikė geresnių ir blogesnių metų. 1974 finansinius metus reikėtų priskirti prie liesesniųjų. Šį kartą Lietuvių Namų bendrovė baigė metus tik su £497 gryno pelno. Rezultatas atrodo labai menkas, bet, atidžiau pažvelgus į apyskaitas, galima pastebėti, kad metų bėgyje buvo atlikti dideli darbai — Lietuvių Namų išorinis dažymas ir įvairūs tolimesni pagerinimai Sodyboje, kuriems reikėjo skirti dideles pinigų sumas. Apyskaitos taip pat rodo, kad 1974 metais įvairios išlaidos, kaip savivaldybiniai mokesčiai, šviesa ir šildymas, švaros palaikymas ir kt. žymiai daugiau pakilo, negu bendrovės pajamos. Todėl atsižvelgiant į retai pasikartojančius ir daug išlaidų reikalaujančius remontų darbus ir bendrą visų išlaidų pakilimą, ta maža pelno suma yra visai patenkinamas rezultatas.

Infliacijai nesibaigiant, išlaidos ir toliau kils. Todėl šiuo metu reikia stengtis išlaidas kontroliuoti ir mažinti. Tuo pačiu metu yra būtina kreipti dėmesį į bendrovės pajamas ir kainas, kad jos ne tik neatsiliktų, bet pralenktų išlaidų didėjimą. Tokia padėtis įpareigoja bendrovės tarnautojus budriai ieškoti galimybių padidinti pajamas ir stengtis susispausti ir kontroliuoti išlaidas.

Praėjęs akcininkų susirinkimas beveik vienbalsiai nutarė neparduoti Sodybos ir vykdyti numatytus pagerinimus. Gavusi tokį suvažiavimo įgaliojimą, Valdyba ir Sodybos vedėjai tuoj pat pradėjo pasitarimus paskolai gauti. Geriausias pasiūlymas buvo gautas iš Whitbread bravoro, kuris sutiko paskolinti £20,000 iš 5% penkiolikai metų su sąlyga, kad visi gėrimai Sodybai būtų perkami per tą bravorą. Šį pasiūlymą valdyba nutarė priimti ir paskolą garantuoti Sodybos turtu. Pinigai buvo įmokėti į bendrovės banko sąskaitą rugpiūčio mėnesį ir tuoj pat investuoti, kal ateis laikas mokėti sąskaitas už atliktus darbus.

Nors paskolos suma atrodo nemaža, bet jos nepakaks visiems projektams, kuriuos reikėtų Sodyboje atlikti. Kaip visiems klubams, taip ir Sodybai, prailginant klubo leidimą, reikėjo patenkinti gaisrininkų reikalavimus ir įtaisyti priešgaisrinius aliarmus, šviesas, laiptus, pertvaras ir kt. Vien tik šiems darbams atlikti reikės išleisti apie £4,000. Salės ir baro sujungimas bei įrengimas ir valgyklos pertvarkymas pareikalaus apie £14,000. Naujų išviečių ir sandėlio pastatymas atsieis apie £2,000. Taigi vien tik šiems darbams jau reikia £20,000. Būtinai reikėjo pagerinti Sodybos namo apšildymą. Dalis kambarių centralinio šildymo neturėjo ir galėjo būti šildomi tik elektra. Pati centralinio šildymo sistema ir krosnys buvo senos ir neekonomiškos. Firmos reikalavo už sistemos pertvarkymą £8,000. Šį darbą atliko J. Tarulis už £4,600. Šią sumą bendrovė turėjo skirti iš savo rezervų.

Salės ir valgyklos pertvarkymo darbai Sodyboje jau baigiami. Naujai įrengtos salė, valgykla, virtuvė ir baras sudarys žymiai geresnes sąlygas Sodybos veiklai plėsti ir padidinti pajamas.

Sentimentaliai prisirišę prie Sodybos, mes esame linkę nepastebėti įvairių trūkumų, kuriems pašalinti dar reikės didelių sumų, būtent: Sodybos kanalizacija yra sena ir nepakankama šių dienų reikalavimams; Sodybos namą būtinai reikia dažyti iš lauko; didesniam žmonių skaičiui besilankant, reikia aikštės automobiliams pastatyti; Sodybai virstant poilsio ir sporto vieta, reikia sporto aikštelių, geresnės pievų ir parko priežiūros, didesnių sandėlių ir t. t. Šiomis dienomis jau yra gautas leidimas įrengti 2 butus pastatuose prie esančio namelio. Vien tik šis projektas kainuotų daugiau kaip £10,000. Taigi, norint Sodybą gerinti, projektų niekad netruks. Reikia tik pinigų.

Bandoma kiek galima daugiau darbų atlikti savo jėgomis. Architektas R. Baublys daug prisidėjo darbu ir patarimais prie Sodybos salės ir baro projekto. Architektas K. Tamošiūnas įdėjo daug darbo, paruošdamas naujų namelių Sodyboje projektą, kuriam dabar jau gautas leidimas. Ypač daug darbų teko jaunajam valdybos nariui inž. A. Vilčinskui, sutikusiam rūpintis įvairiais projektais. Kitų valdybos narių ir bendrovės tarnautojų, ypač Sodybos ir Lietuvių Namų vedėjų, rūpesčių našta taip pat padidėjo, bet visur jautėsi entuziazmas ir noras galimai geriau darbus atlikti.

Praėjusiame metiniame susirinkime buvo taip pat keliama mintis pagrindinai pertvarkyti Lietuvių Namus, įrengiant keletą butų ir patogesnes patalpas įstaigoms ir klubui. Šis pasiūlymas atkrito, kai buvo nutarta Sodybos neparduoti. Tačiau norima Lietuvių Namus bent po truputį gerinti. Nauji baldai, kilimai ir remontai gali atsieiti apie £3,000. Didelę dalį darbų atlieka pats Lietuvių Namų vedėjas K. Makūnas.

Kaip visuomet, taip ir praėjusiais metais Lietuvių Namai buvo pagrindinis bendrovės pajamų šaltinis, nors ir daug išlaidų buvo padaryta įvairiems remontams. Lietuvių Namai yra ne tik pelningiausias, bet ir ekonomiškiausias bendrovės skyrius. Nors Sodyba savo pajamomis jau pralenkia Lietuvių Namus, bet jos pelningumas negali prilygti Lietuvių Namams.

Tačiau mūsų bendrovė nėra tokia įmonė, kuriai tik pelnas rūpi. Bendrovės spaudos skyrius leidžia „Europos Lietuvį" ir Nidos knygas, kurie duoda bendrovei ne pelną, bet nuostolį. Spaustuvės vedėjo S. Bosikio pastangų dėka komerciniai darbai nuostolį sumažina, bet pernai bendrovei visvien reikėjo padengti £957 trūkumą. Palyginus su praėjusiais metais, šis rezultatas rodo žymų pagerėjimą, bet medžiagų ir pašto tarifų smarkus pakilimas neduoda gerų vilčių ateičiai.

Vienintelio Vakarų Europos lietuviško laikraščio išlaikymas yra labai svarbus reikalas ir juo turėtų rūpintis ne tik bendrovė, bet ir kitos lietuviškos organizacijos D. Britanijoje ir kituose V. Europos kraštuose. Pirmoji organizacija, kuri atėjo į talką „Europos Lietuviui" yra Londono moterų sambūris Dainava. Jau keli metai, kai Dainava, teikdama paramą ligoniams ir pensininkams, paremia ir lietuvišką spaudą. Vien tik praėjusiais metais Dainava įmokėjo £75 už „Europos Lietuvio" prenumeratas pensininkams ir £30 auką spaudai paremti. Dainava yra gražus pavyzdys kitoms organizacijoms, kaip galima efektingai „Europos Lietuviui" padėti.

Antrieji „Europos Lietuviui" į pagalbą atėjo Londono I DBLS skyrius, kuris metinio susirinkimo proga surinko spaudai paremti £10,50. Tai pirma auka „Europos Lietuviui" iš DBLS skyriaus. Reikia tikėtis, kad ir kiti skyriai atkreips rimtą dėmesį į šį reikalą. DBLS, kaip „Europos Lietuvio" leidėjas, turėtų prisidėti prie laikraščio išlaikymo akcijos.

„Europos Lietuvį" daugiausia remia patys skaitytojai. Valdybai nutarus šiais metais nekelti prenumeratos kainos ir paprašius laisva auka paremti laikraštį, skaitytojai labai solidariai atsiliepia į valdybos prašymą ir, kiek galėdami, siunčia aukas su prenumerata. Valdyba yra labai dėkinga visiems, kurie aukomis ar talka padeda bendrovei tęsti šį kultūrinį darbą.

Bendrovės veiklai labai daug padeda ir kiti pajamų šaltiniai. Apyskaitos rodo, kad gana sėkmingai veikiąs Prekybos skyrius pelnė bendrovei £366, patarnaudamas tautiečiams, siunčiantiems siuntinius į Lietuvą. Balanse taip pat matome, kad praėjusiais metais į bendrovės kasą buvo įmokėtas £5,000 palikimas, iš kurio £2,000 yra paskirti spaudos reikalams ir £3,000 Sodybai. Ligi šiol gautieji palikimai, siekią £6,168, ypatingai daug padėjo modernizuojant spaustuvę ir Sodybą. Mes visi, akcininkai ir valdyba, esame labai dėkingi didiesiems rėmėjams, kurių testamentai padeda mums toliau tęsti lietuvišką darbą.

Lietuvių Namų bendrovė yra pajėgus veiksnys, kuris duoda stiprų ekonominį pagrindą D. Britanijos lietuvių veiklai. 1974 metais bendrovė turėjo 14 tarnautojų, £74,752 pajamų ir £74,255 išlaidų. Šios sumos rodo, kad bendrovės veikla yra plati. Bet stiprinant bendrovės veiklą, reikia taip pat galvoti ir apie jos ateitį. Šis klausimas buvo iškeltas praėjusiame susirinkime ir metų bėgyje toliau diskutuotas. Yra siūlomi įvairūs planai užtikrinti bendrovės kontrolę ateity, bet jie visi turi neigiamų pusių. Ligi šiol dar neatrastas idealus pasiūlymas, kuris visiems patiktų, ir sunku tikėtis, kad toks pasiūlymas iš viso kada nors atsiras. Atrodo, kad reikia ieškoti paprasto, lengvai įgyvendinamo metodo, pritaikant jį prie mūsų aplinkybių ir įstatymų reikalavimų.

Lietuvių Namų bendrovė yra vienas iš stipriausių veiksnių, dirbančių lietuvišką darbą D. Britanijoje. Ji yra pasiruošusi bendradarbiauti su lietuvių klubais ir kitomis organizacijomis. Ypač bendradarbiavimas su klubais galėtų visiems būti naudingas. Deja, ligi išol nepavyko užmegzti glaudesnių ryšių. Atrodo, kad klubų valdyboms bendradarbiavimo klausimas nėra aktualus ir dėl to jos nesiima iniciatyvos įtikinti savo narius, kad reikia su kitais ryšius palaikyti. Tokia padėtis nėra labai patenkinama ir reikia ieškoti būdų sujungti visus į bendrą lietuviško darbo talką.

S. Nenortas,
Lietuvių Namų B-vės Valdybos pirmininkas

Stašinskio meilės istorija

Daugelis klausia, kodėl buvęs Sovietų KGB agentas ir žudikas sugrįžo iš Maskvos į Vakarų Vokietiją ir pasidavė policijai?

Tuo metu (1958 — 1959 m.) ukrainietis Bogdan Stašinskis gyveno Berlyne, prisidengęs Rytų Vokietijos piliečio vardu. Jis tarnavo KGB įstaigoje, kurios vadovavimą neseniai iš Serovo buvo perėmęs Šelepinas. B. Stašinskis gavo įsakymą nužudyti du rusų emigrantų vadus, kuriuos jis „nušovė" kalio cianido dujomis užtaisytu pistoletu.

Tuo pačiu metu Stašinskis įsimylėjo jauną vokietaitę, antikomunistę Ingę Pohl. Apie savo tikrąjį darbą iš pradžių jis nieko jai nesisakė. Grįžęs į Maskvą ir Šelepino apdovanotas Raudonosios vėliavos ordinu, jis nutarė prisipažinti jam apie savo meilę Ingei ir prašyti leidimo atsigabenti ją į Maskvą. Šelepinas baisiai užpyko, bet pagaliau sutiko su viena sąlyga, kad Stašinskis niekada neprisipažins žmonai apie savo žmogžudystes. Bet meilė nugalėjo ir jis viską išsipasakojo.

Prasidėjo ideologinė kova tarp vyro ir žmonos: Ingė norėjo išgelbėti savo vyrą iš KGB žabangų, o šis bandė jai įpiršti komunistinę pasaulėžiūrą. Žmona laimėjo.

Po kiek laiko ji pasijuto nėščia. Vyras reikalavo aborto, bet Ingė atsisakė ir išvyko pas tėvus atgal į Berlyną. Stašinskis norėjo važiuoti kartu, bet negavo leidimo. Atėjo žinia, kad jų vaikas Berlyne mirė. Tad Šelepinas leido Stašinskiui su KGB palydovu vykti į laidotuves. Jam buvo įsakyta grįžti tą pačią dieną po laidotuvių. Bet grįžti be žmonos jis nebenorėjo. Todėl, nesukeldami įtarimo, laidotuvių išvakarėse jiedu slapta perėjo sieną į Vakarų Berlyną.

Iš pradžių vokiečių policija netikėjo jo istorija, bet vėliau, papasakojus visas prof. Rebat ir S. Banderos nužudymo smulkmenas, Stašinskis buvo suimtas ir teisiamas Karlsruhe teisme 1962 m. Jis prisipažino gavęs įsakymą tiesiai iš Šelepino. Pritaikius įvairias lengvinančias aplinkybes, jis buvo nuteistas aštuonerius metus kalėjimo.

Stepano Banderos žmona dar tebegyvena V. Vokietijoj ir stengiasi, kad ir Šelepinas būtų tinkamai nubaustas.

„Sunday Telegraph", aprašęs šią Stašinskio istoriją, nenurodo, kur dabar jis gyvena ir ką veikia.

STALINAS APSIVERKĖ

Buvęs Indijos prezidentas, neseniai apdovanotas Templetono Fondo religijos premija (£40.000) dr. Sarvepalli Radhakrišnan 1949-1952 m. buvo Indijos ambasadorium Maskvoje. Apleisdamas Sovietų Sąjungą, jis atvyko pas Staliną atsisveikinti. Paduodamas ranką, jis palietė Stalino skruostą. „Tu esi pirmas, kuris skaito manė žmogumi, o ne pabaisa; linkiu tau ilgo amžiaus", pasakęs Stalinas. Tada dr. Radhakrišnan pastebėjęs, kad per Stalino veidą nusirito ašara. Po kelių mėnesių jis jau buvo miręs.

Baltų Tarybos Memorandumas

Baltų Taryba Londone praėjusią savaitę įteikė D. Britanijos užsienio reikalų ministeriui James Callaghan memorandumą dėl Europos Saugumo konferencijos, kurio laisvai atpasakotą turinį žemiau pateikiame.

Baltų Taryba, atstovaujanti lietuviams, latviams ir estams, vertina jūsų pastangas, lankantis Sovietų Sąjungoje pagerinti tarptautinę padėtį ir įgyvendinti Žmogaus Teisių deklaraciją. Tačiau mus nustebino jūsų entuziastiškas pasiryžimas kiek galima greičiau užbaigti Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo konferenciją, kurios antroje stadijoje Ženevoje iki šiol dar nepajėgta išspręsti pagrindinių Europos saugumo ir žmogaus teisių problemų. Mes norėtume atkreipti jūsų dėmesį į šiuos dalykus:

1. Konferencija neturės prasmės ir bus kenksminga, jeigu joje nebus susitarta dė laisvesnio žmonių, idėjų ir informacijos pasikeitimo, nes tai, kas dabar vyksta kultūrinių mainų vardu, yra tik priemonės sovietų propagandai plėsti.

2. Neturėtų būti priimtas Sovietų Sąjungos spaudimas įteisinti jos antrojo pasaulinio karo metu Europos užgrobimus, nes tai reikštų šio kontinento laisvės išdavimą. Europos konferencijos deklaracija, įpareigojanti susilaikyti nuo sienų keitimo jėga, būtų tušti ir ciniški žodžiai, jei Sov. Sąjunga nebūtų įpareigota palikti okupuotas Baltijos valstybes ir leisti joms nepriklausomai tvarkytis. Jokiu būdu minėtoji deklaracija negali pripažinti Baltijos valstybių inkorporavimo į Sovietų Sąjungą.

3. Imperialistinių užgrobimų pripažinimas teisėtais, nepagerina tarptautinių santykių ir nieko neduoda vyriausybėms, ką aiškiai parodė Australijos vyriausybės pasielgimas. Panašiai atsitiko, kai britų vyriausybė nusavino Baltijos valstybių turtą 1968 m.

Mes, žemiau pasirašiusieji, prašome Jos Didenybės vyriausybę ir toliau nepripažinti Baltijos okupacijos ir nesiremti prielaida, kad laikas pakeičia tarptautinio nusikaltimo pobūdį. Baltijos valstybių žmonės užsieniuose ir okupuotuose kraštuose yra dėkingi britų dabartinei ir buvusioms vyriausybėms už pripažinimą Lietuvos, Latvijos ir Estijos diplomatinių atstovų. Mes tikime, kad ir ateityje jūs galėsite pakeisti naujais žmonėmis tuos asmenis, kurie dėl negailestingų gamtos įstatymų turi savo pareigas palikti. Jeigu Baltijos valstybės būtų Afrikoje, jų laisvės kova dometųsi visas pasaulis. Dabar jos yra apgaubtos tylos sąmokslo. Tokiose labai nepalankiose aplinkybėse trijų Baltijos valstybių gyventojai siekia atgauti savo žmogiškąsias teises ir laisvę savo kraštams. Jie tikisi atgauti jiems priklausančią vietą Europos tautų šeimoje.

Memorandumą pasirašė DBLS, Latvių Tautinės Tarybos ir Estų Sąjungos atstovai.

Skautiškuoju keliu

‚Nordjamb—75'

PASAULINĖ SKAUTŲ 14-JI JAMBOREE NORVEGIJOJE

Nuo pat skautybės įsikūrimo Lietuvoje mūsų skautai ne tik patys stovyklavo namie, bet visada dalyvaudavo ir įvairiose tarptautinėse stovyklose — jamboree. Lietuvos Skautų Sąjūdis 1927 m. buvo priimtas pilnateisiu nariu į Tarptautinį Skautų Biurą, kuris iš Londono yra persikėlęs į Ottawą, Kanada. Nuo 1952 m. tapome skautais — egzilais. Tačiau ir tokiais būdami, skautai aktyviai dalyvauja tarptautiniuose susibūrimuose. Nuo įsikūrimo pradžios iki šiol Lietuvos skautai ir skautai — egzilai yra dalyvavę šiose tarptautinėse jamboree arba stovyklose: 1924 m. Danijoje, 1929 m. Anglijoje, 1933 m. Vengrijoje, 1937 m. Olandijoje, 1947 m. Prancūzijoje, 1951 m. Australijoje, 1955 m. Kanadoje, 1959 m. Filipinuose, 1963 m. Graikijoje, 1967 m. Amerikoje, 1971 m. Japonijoje, 1973— 1974 m. Anglijoje. Šiais 1975 m. Pasaulinė Skautų 14-ji Jamboree įvyksta Norvegijoje liepos 29 — rugpiūčio 7 d. d. Lillehammer vietovėje. Jai duotas „NORDJAMB — 75" vardas. Stovykloje dalyvaus 15,000 laisvojo pasaulio skautų ir jų vadovų.

Į šią tarptautinę jamboree lietuviams skautams nebuvo daug vilčių patekti. Tačiau per mūsų pažintis su Anglijos skautų pareigūnais Derbyje (v. s. B. Zinkus yra lietuvių skautų ryšininkas su anglais) ir dėl pavyzdingo lietuvių skautų elgesio kitose stovyklose, vienam lietuviu skautui leista dalyvauti stovykloje, dėvėti lietuvišką uniformą ir atstovauti lietuviams skautams. Jamboree dalyvauti pakviestas s. v. sl. Vytenis Zinkus iš Derby. Su Rajono ir lietuvių visuomenės parama jis ruošiasi tinkamai atstovauti lietuviškajai skautijai ir gyvu pavyzdžiu įrodyti, kad lietuviai myli savo kraštą ir siekia jam laisvės.

Norima, kad ir daugiau JAV ir Anglijos skautų nors trumpam laikui galėtų į jamboree atvykti. Iš JAV planuoja atvažiuoti mums gerai pažįstamas Lietuvių Skautų Brolijos Vyriausias Skautininkas v. s. Petras Molis.

Po jamboree bus konferencija Kopenhagoje (Danijoje), kurioje mūsų atstovai taip pat tikisi dalyvauti.

Rašydamas šias eilutes, daugiausia esu susirūpinęs lėšų klausimu. Lėšos visada sudaro jaunųjų išvykoms ir atstovavimui sunkiausią problemą. Būtų labai gera, jei mūsų visuomenė suprastų jauno būsimojo skautų vadovo žygio svarbumą ir tą žygį atitinkamai paremtų. Tikėdamiesi visuomenės paramos, iš anksto dėkojame.

Aukas prašome siųsti šiuo adresu: J. Maslauskas, 7 The Crescent, Mayfield, Nr. Ashbourne, Derbyshire, DE6 2JE.

v. s. J. Maslauskas

LIETUVOJE

A. SODEIKOS SUKAKTIS

Sausio 23 d. Lietuvoje atšventė 85 metų sukaktį operos dainininkas Antanas Sodeika. Jis yra ilgesnį laiką gyvenęs JAV ir čia studijavęs muziką. Šiuo metu gyvena Vilniuje.

SIŪLO BURŽUAZINĮ PAPROTĮ

Į Varėnos miškus žmonės traukia grybauti, kaip anais gerais laikais į atlaidus. Suvažiuoja net automobiliais iš visos Lietuvos. Sako, savaitgaliais „Žiguliai" drebina orą, teršia aplinką, ardo miško kelius. Vietos gyventojai nebespėja pasirinkti grybų nė paragauti.

„Mūsų gamta" (Nr. 1 — 1975) straipsnyje „Grybai po ratais" siūlo įvesti grybautojams leidimus. Ten rašoma: „Kai kurie Varėnos miškininkai siūlo grįžti prie panašios tvarkos, kokia šiose giriose buvo tarpkario laikais. Tada kiekvienas grybautojas, uogautojas neturėjo teisės rinkti miško gėrybes, neišsiėmęs specialaus leidimo."

Už surinktus pinigus siūloma likimo valiai paliktose senose sodybose įrengti iš toli atvykusiems grybautojams poilsio namus ir nakvynes, kur jie atvykę „rastų patalą, duonos, druskos ir vandens, krosnį grybams kepti ir džiovinti."

LATVIŲ ANSAMBLIS „DAILE"

Lietuvoje viešėjo latvių valstybinis šokių ansamblis „Daile", sudarytas tiktai 1968 m. Ta proga „Literatūra ir menas" įsidėjo platesnį latvių tautinių šokių aprašymą, kurio ištrauka čia spausdinama.

„Lietuvių ir latvių liaudies šokio ištakos — baltų folkloras. Istorijos tėkmė savaip nuspalvino kiekvienos tautos liaudies kūrybą, bet pagrindiniai bruožai išliko artimi. Panašiais keliais buitinis šokis atėjo ir į sceną, kur jis kuriamas, naudojant etnografinę medžiagą, bet atsižvelgiant į nūdienos reikalavimus. Ansamblio „Daile" koncerte (11. 12) šiuolaikiškumą jutome ne tik naujose šokio išraiškos priemonėse, bet ir kostiumuose, muzikos interpretacijoje.

Pirmoji koncerto dalis — tradicinė: šokiai čia supinti su dainomis ir instrumentine muzika. Įsiminė liaudies dainos „Vėjeli, pūsk" choreografinė inscenizacija, nuotaikingai pašokti „Senovinis šokis", „Šventė ant gintaro kranto", prancūzų šokių siuita. Vokalinė ansamblio grupė nuoširdžiai padainavo lietuvių liaudies dainą „Kas subatos vakarėlį", rusų liaudies dainą „Veltiniai" ir keletą latvių liaudies dainų. Į programą darniai įsiliejo latvių liaudies dainų ciklas, pagrotas kuoklėmis, talkinant klarnetui ir blokfleitai. Gaila, kad kuoklės nenaudojamos orkestre.

„Berneliui ranką padaviau" — taip vadinasi antroji koncerto dalis. Tai vientisas, vestuvinei tematikai skirtas choreografinis vaizdelis. Jame šalia įprastinių personažų didelį vaidmenį turi persirengėliai: čigonai, ilgoji boba, ilgąsis vyras, arklys, zuikis, gaidys, oželis. Netrūksta čia ir kaukių. Vaizdelyje daug nuotaikingų scenų, jaunatviškų išdaigų ir improvizacijos. Šoka visa ansamblio choreografinė grupė. Daugelis žaidimų ir šokių palydimi daina."

TRŪKSTA DUOBKASIŲ

„Švytury" (Nr. 4) skaitome:

„Rajonų centruose „paskutinės kelionės" rūpesčiai dar didesni. Kai kur, pavyzdiužiui, Kupiškyje, nėra net etatinio duobkasio. Buitininkai siūlo gyventojams tokią išeitį: iškask duobę kaimynui, o kitas kaimynas iškas duobę ir tau pačiam. Tokia, girdi, kupiškėnų tradicija.

Opi tebėra ir šarvojimo patalpų problema. Tiesa, kai kuriuose rajonuose tokios patalpos įrengtos, tačiau žmonės dažnai vengia jomis naudotis. Buitininkai tvirtina, esą, mūsuose žmonės įpratę šarvoti numirėlius butuose. Tai, žinoma, svarus argumentas. Tačiau buitininkai neretai užmiršta, kad naujoms tradicijoms įtvirtinti reikia ne tik laiko, bet ir pastangų. Juk šarvojimo patalpos kartais paverčiamos... saviveiklininkų repeticijų salėmis, o radviliškiečiai prieš kiek laiko buvo „paskolinę" šarvojimo patalpą boksininkams. Kas gi panorės tokioje „linksmoje" patalpoje šarvoti savo šeimos narį?"

Kitų rašo

„Tėviškės Žiburiuose" (Nr. 7) Al. Gimantas straipsnelyje „Requiem patys sau" kalba apie mūsų beveik liguistą norą skaldytis ir pyktis. Prisiminęs JAV Lietuvių Bendruomenės skilimą, be kita ko, jis rašo:

„Kažkas, kažkur ir kažkaip mūsų tarpe kažkuo nepasidalina, nepasitiki, nerimsta... Visa tai vyksta tariamo ar tikro gilaus patriotizmo vardu ir beveik šventųjų aureolėmis pasidabinus.

Kaip į reikalą bežvelgsi, kiekvienas turės sutikti, kad Jungtinių Valstybių Lietuvių Bendruomenė yra pati stipriausia ir reikšmingiausia ekonomine, kultūrine ir politine prasme. Tai stipri jėga esamų galimybių ribose, ir bet kurie nesklandumai ar negalavimai tiesiogiai liečia amerikiečius lietuvius ir netiesiogiai likusias pasaulio lietuviškąsias bendruomenes. Žala jau padaryta. Konkretūs nuostoliai šiandien dar lyg ir nematomi, bet jie gali išryškėti greitai.

Padėtį slėpti ar ką nors glostyti nėra jokio reikalo. Priešingai, jei laiku neįžvelgsime didėjančio pavojaus esančiame susiskaldyme, tikrai nepatarnausime bendriesiems interesams. Savo metu beveik konvulsijose kamavosi BALFas, dabar atėjo eilė Bendruomenei. Kyla klausimas — kas bus sekantis? Gal Lietuvių Fondas, gal Amerikos Lietuvių Taryba?

Piktybinis auglys bando įsiveisti ir naikinti lietuviškosios išeivijos kūną. Jis iš naujo verčia klausti: koks mūsų atsparumas, ištvermė, susiklausymas ir įsipareigojimas? Jei laikytume egzaminą, pažymys būtų žemiau patenkinamo..."

„Draugas" (Nr. 25) A. B. straipsnyje „Nuolat kartojami mitai" be kitų dalykų primena, kad Austarlijos vyriausybė pripažinusi Lietuvą Sovietų Sąjungai su JAV žinia.

„Kaip iš spaudoj skelbiamų žinių matyti, Australijos vyriausybė tai padarė su JAV žinia. Užklaustas apie tai, JAV valstybės sekretoriaus padėjėjas Europos reikalams Arthur Hartman atsakė tų kraštų diplomatiniams atstovams gana miglotai, teigdamas: „Negalėdamas eiti į Australijos ir mūsų vyriausybės nuomonių tuo klausimu pasikeitimo detales, galiu tačiau jus užtikrinti, kad Australijos vyriausybė, darydama sprendimą, pilnai žinojo mūsų nusistatymą". Atrodo, kad bendrai buvo nutarta pabandyti, kaip reaguos pabaltiečiai ir, žinoma, reakcija buvo didelė. Tai prisidės ir prie ilgesnio Amerikos šiuolaikinio nusistatymo nepripažinti okupacijos, tačiau, kai mes visi visais glėbiais pulsime į Sovietų ambasadą, prašydami vizų ir mokslų, toks nusiteikimas gali būti pakeistas, remiantis, kad ir bėgliai pripažįsta dabartinę padėtį."

Europos Lietuvių Kronika

PASISKIRSTĖ PAREIGOMIS

Naujai išrinktoji DBLS C. valdyba pasiskirstė pareigomis:

pirm. J. Alkis, I vicepirm. Z. Juras, II vicepirm. S. Kasparas, sekret. A. Pranskūnas, ižd. B. Butrimas, atstovas jaunimo reikalams A. Vilčinskas, atstovas ekonom. reikalams S. Nenortas.

L. Namų B-vės C. valdybos pirmininku ir toliau pasilieka S. Nenortas, sekretorium A. Pranskūnas.

DBLS Tarybos pirm. išrinkta A. Kučinskienė, vicepirm. A. Bučys, sekr. A. Bivainis, nariais V. Dargis, R. Šova. Kandidatai J. Levinskas ir A. Jaloveckas.

Plačiau apie DBLS — L. Namų B-vės metinį suvažiavimą kitame numeryje.

AUKOS

Lietuviškai spaudai paremti aukojo:

L. H. Krolius — 3.00 sv., A. Stasaitis ir J. Bernotas — po 1.50 sv., A. Mykolaitis — 1.00 sv.

DĖKOJA UŽ „SANTARVES"

Adelaidės Archyvas Muziejus kreipėsi į DBLS, prašydamas prisiųsti jiems kadaise Londone leistos „Santarvės" trūkstamus numerius. DBLS centrinio skyriaus pirmininkas ir bibliotekos vedėjas T. Vidugiris kiek galėdamas surinko prašomojo žurnalo egzempliorių ir pasiuntė minėtam archyvui. Dabar gautas iš jų laiškas, kuriame dėkojama T. Vidugiriui ir visiems žurnalą aukojusiems už paslaugą.

„RŪTA" PARĖMĖ SPAUDĄ

Manchesterio Moterų Būrelis „Rūta" mūsų laikraščiui paremti atsiuntė £2.00. Ačiū!

LONDONAS

DIDŽIOSIOS SAVAITĖS PAMALDOS LIETUVIŲ BAŽNYČIOJE

Did. ketvirtadienį — kovo 27 d. 8 val. vakaro.

Did. penktadienį — kovo 28 d. 3 val.

Did .šeštadienį — kovo 29 d. 7 val. vak.

Velykų ryte 8 val. prisikėlimo pamaldos. Suma 11 val.

Velykų II dieną (neprivaloma šventė) 9 ir 11 val.

Išpažinčių klausoma ir šv. Komunija dalinama kasdien.

AR NORITE IŠMOKTI AUSTI JUOSTAS?

E. Bliūdžiūtė sutinka išmokyti austi tautines juostas, jei atsirastų norinčių mokytis. Pamokos vyktų šeštadieniais šv. Kazimiero bažnyčios salėje, Londone.

Suinteresuotus prašome kreiptis į V. Jurienę, Baltic Stores.

LITERATŪROS VAKARAS

Jau praėjusią savaitę buvo paskelbta, kad į Londoną atvyksta rašytojas Eduardas Cinzas. Ta proga DBLB Krašto valdyba naujoje Lietuvių bažnyčios salėje (21 The Oval, Hackney Rd.) **kovo 23 d., sekmadienį, 5.00 val. p. p.** ruošia susitikimą su atvykstančiu svečiu ir literatūrinį pobūvį. Be E. Cinzo, savo kūrybos dar paskaitys ir londoniškiai — rašytojas K. Barėnas ir poetas Vl. Šlaitas.

Rašytojas Eduardas Cinzas

Londono ir apylinkės lietuviai maloniai kviečiami praleisti valandėlę su mūsų iškiliaisiais rašytojais.

Kaip žinoma, rašytojas E. Cinzas yra nauja iškilusi žvaigždė išeivių lietuvių literatūroje. Neskaitant periodikoje spausdintų trumpesnių dalykėlių, jis tik 1972 m. išleido pirmąją savo knygą **Brolio Mykolo gatvė**, kuri laimėjo 1973 m. Lietuvių Rašytojų Draugijos premiją. (Dabar jau yra pasirodęs ir antras E. Cinzo romanas **Raudonojo arklio vasara.**)

Medžiagą savo knygoms rašytojas E. Cinzas semiasi iš lietuviams neįprastų šaltinių. Todėl jo kūryba yra nauja, patraukli ir labai įdomi. Bet apie tai daugiau išgirsime iš jo paties lūpų, atvykę kovo 23 d. į naująją parapijos salę.

STASIUI KASPARUI VISUOMENININKO PREMIJA

Pasaulio Lietuvių Katalikų Bendrijos 500 dolerių visuomenininko premija už 1974 metus atiteko londoniškiui Stasiui Kasparui už ilgą bei ryškią lietuvišką bažnytinę ir tautinę veiklą. Premijos mecenatas yra kun. dr. J. Prunskis.

Laureatą nusprendė 1975 m. vasario 25 d. Lietuvių Židinyje, Nottinghame susirinkusi komisija, sudaryta PLK Bendrijos pavedimu iš Anglijos LK Bendrijos narių. Ji buvo minėta anksčiau. Sprendimą patvirtino PLK Bendrijos Centro Valdyba.

Kandidatų buvo pasiūlyta iš viso lietuviškojo pasaulio. Siūlytojams komisija nuoširdžiai dėkoja.

Premiją įteikti PLKB C. Valdyba pavedė Anglijos LKB C. Valdybai.

PLK Bendrijos Komisija Premijai

TAUTINIŲ ŠOKIŲ GRUPĖS

Jau seniai Londone veikia šeštadieninės mokyklos tautinių šokių grupė. Jaunimas mokomas dainuoti lietuviškas dainas ir šokti tautinius šokius. Jie dažnai atlieka mūsų parengimuose meninę programą.

Šiais metais grupė jau yra pakviesta į du anglų koncertus. Taip pat į du koncertus jau yra pakvietusios ir lietuviškos organizacijos. Norintieji į provinciją pasikviesti jaunimo grupę, prašomi iš anksto kreiptis šiuo adresu: V. Jurienė, 421 Hackney Road, London, E. 2, telef. 739 8734.

Tautinių šokių repeticijos vyksta tokia tvarka: jaunimas nuo 5 iki 14 metų renkasi kiekvieną ketvirtadienį 6,15 val. vakaro; o vyresnieji (14 metų ir daugiau) renkasi kiekvieną antradienį 6,15 val. vakaro. Repeticijos vyksta Londono šv. Kazimiero bažnyčios salėje. Moko F. Senkuvienė, A. Pukštytė ir A. Stepanienė. Nauji nariai pageidaujami į abi grupes.

Vietoje vaikams ruošiamos Kalėdų eglutės, šiemet kovo 12 d. mokykla buvo nuvesta į Palladium teatrą Londone. Ten jie matė „Hans Christian Anderson", su žymiu artistu Tommy Steele. Mokykla reiškia nuoširdžią padėką dainavietėms, kurios paaukojo 25 svarus ir tuo būdu padengė to vakaro visas išlaidas.

METINIS LONDONO LIETUVIŠKOS PARAPIJOS SUSIRINKIMAS

Vasario 23 d. Sporto ir Socialinio klubo salėje įvyko metinis parapijos susirinkimas. Jį atidarė Tarybos pirm. S. Kasparas. Pasveikinęs susirinkimo dalyvius, pakvietė parapijos kleboną dr. J. Sakevičių, MIC, sukalbėti tradicinę atidarymo maldą. Po maldos susirinkimas išsirinko darbo prezidiumą: pirm. Joną Parulį, sekretorium — Juozą Šemetą.

Pirmą pranešimą padarė parapijos klebonas, peržvelgdamas visus parapijos dvasinius reikalus, pranešdamas, kiek būta vestuvių, krikštų, mirimų. Mirusieji pagerbti atsistojimu ir bendra malda.

Gana plačiai jis savo pranešime kalbėjo apie vykusią statybą ir su ja susijusius finansinius reikalus. Pateikė ilgą geradarių sąrašą, kurie prisidėjo, kad statyba galėtų vykti. Pabaigoje priminė, kad kai kurie asmenys ne tik pinigais, bet ir daiktais aprūpino naująsias patalpas. Tokie buvo: V. D. Ribokai, Moterų Sambūris Dainava, M. Knabikienė. Pačioje pabaigoje klebonas dėkojo visiems Lietuvių Bažnyčios geradariams, kur jie begyventų, nes visos aukos yra labai reikalingos, ir parapijos vadovybė bus ir ateityje dėkinga.

Tarybos pirm. S. Kasparas, darydamas savo pranešimą apie parapijos socialinį ir kultūrinį gyvenimą džiaugėsi, kad bendromis pastangomis buvo galima daug ką nuveikti. Dabartiniu metu lietuvių bažnyčia su pristatyta svetaine ir kitomis patalpomis yra tikras lietuvių katalikų centras Londone. Parapija turėjo sėkmingą išvyką į Lietuvių Sodybą, surengtas Bendrijos sąskrydis Londone, kurio metu vysk. A. Deksnys pašventino naująjį priestatą. Labai sėkmingai Lietuvių Bažnyčios rėmėjai pravedė „Derby" loteriją, kuri davė gražaus pelno.

Žvelgiant į ateitį, tarybos pirmininkas iškėlė sumanymą, kad viengungiai galėtų per parapiją pasitaupyti šiek tiek pinigų, nes pasitaiko, kad jiems mirus, nėra už ką palaidoti. Tam reikalui galėtų būti atidaryta banke speciali sąskaita ir ganami nuošimčiai.

Baigdamas padėkojo visiems bendradarbiams už gražią visų metų talką.

Jungtiniame klebono ir kasininko A. Knabiko pranešime paaiškėjo, kad pradedant vykdyti statybą, parapijos fonde buvo 9.504 svarai. Per 1974 metus parapija turėjo pajamų: aukų — 1.950 sv., Covenant scheme — 1.109 sv., nuošimčiai — 200 sv., parduoti seni baldai — 30 sv., įvairūs parengimai ir rinkliavos bažnyčioje — 1.154 sv. Iš viso 1974 metais turėta 4.443 svarai pajamų. Parapijos išlaidos 1974 m. buvo: Statyba — 13.528 sv., Centralinis šildymas — 920 svarų, architektas A. Kuzsell — 110 sv., architektas W. J. Bundy — 89 sv., svetainės ir klebonijos baldai — 719 svarų, įvairūs senojo pastato ir bažnyčios remontai — 811 svarų, kunigų išlaikymas, mokesčiai, šviesa — 1.260 sv., parapijos raštinė — 42 svarai. Londono Lietuviškoji parapija dabartiniu metu turi 2.500 svarų skolos.

Revizijos komisija, susidedanti iš B. Kliorio ir P. Žvirblio, kasininko kasą ir knygas rado tvarkoje.

Susirinkimas perrinko 1975 metams senąją parapijos tarybą: S. Kasparas, I. Dailidė, J. Parulis, J. Šemeta, J. Babilius, A. Černiauskas, J. Dirvonskis. Kasininku išrinktas A. Knabikas ir bažnyčioje pinigų rinkėju S. Starolis. Revizijos komisijon: P. Žvirblis, P. Mašalaitis, B. Kliorys.

Po rinkimų S. Kasparas padėkojo susirinkimui už pasitikėjimą ir pasižadėjo dirbti visus tuos darbus, kurie bus parapijos veiklai reikalingi.

Buvo diskusiniu būdu apsvarstyti įvairūs parapijiniai jaunimo ir senimo reikalai. Pageidauta, kad būtų surengtas parapijos veikėjų pagerbimo vakaras. Prisiminta, kad P. Bulaitis, KSS, balandžio 19 d. švęs 80 metų gimtadienį. Susirinkimas baigtas malda.

K. S.

MARGUČIŲ BALIUS

Balandžio 5 d. (šešetdienį) Šv. Onos Draugija Lietuvių Sporto ir Socialiniame klube ruošia MARGUČIŲ BALIŲ. Pradžia 8 val., pabaiga 12 val. Įėjimas 60 p.

Maloniai kviečiame visus dalyvauti.

LEIGH

EKSKURSIJA Į MANCHESTERĮ

Velykų pirmąją dieną DBLS Leigh skyrius organizuoja ekskursiją į Manchesterio Lietuvių Klubą. Vykstantieji pasiima savo gražiausius velykinius margučius. Mūsų skyriaus moterys ta proga pademonstruos specialias kepures ir skrybėles.

Autobusas iš Leigh išvyksta 3.30 val. p. p. Kelionės kaina — tik 50 p. Norintieji važiuoti, prašomi registruotis pas kiekvieną valdybos narį. Visi Leigh ir tolimesnių apylinkių lietuviai kviečiami ekskursijoje dalyvauti.

Skyriaus Valdyba

MANCHESTERIS

DBLS SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Kovo 8 d. DBLS Manchesterio skyrius turėjo M. L. S. klube metinį visuotinį narių susirinkimą, kuriame buvo išklausyta valdybos pranešimų, perrinkta valdyba, revizijos komisija ir išrinktas skyriaus atstovas į 1975 m. DBLS-gos atstovų suvažiavimą Londone.

Susirinkimą atidarė skyr. pirm. A. Jaloveckas, kuris, visiems pageidaujant, pirmininkavo ir susirinkimui; sekretoriavo S. Lauruvėnas.

Iš valdybos pranešimų matėsi, kad skyrius gyvai veikė ir kad skyriaus finansinė padėtis yra gera.

1975-tiems metams skyriaus valdyba ir revizijos komisija, visiems sutinkant, palikta ta pati.

Atstovu į DBLS-gos 1975 m. atstovų suvažiavimą Londone išrinktas skyr. pirm. A. Jaloveckas.

Be to, susirinkimas nutarė, kad skyriaus narių skaičius nesumažėtų, visiems nariams, kurie nėra apsimokėję nario mokesčio iki šių metų, tą mokestį dovanoti, bet už 1975 m. ir toliau turi mokėti. Nors svaro vertė yra gerokai nukritusi, tačiau nario mokestis ir toliau paliekamas vienas svaras metams. Nutarta, kad centrui duoklės skirtumą (50%), kuris susidarė dėl nemokėto nario mokesčio, skyrius padengs iš savo kasos.

Ta pačia proga, kad DBLS-ga nepasibaigtų su senąja karta, būtų pageidautina, kad buvęs liet. jaunimas, kuris jau suaugo ir nebegalima jo jau vadinti jaunimu, stotų nariais į DBLS-gą, įeitų į valdybas ir kartu su senąja karta pagyvintų sąjungos veiklą.

Šių metų skyriaus valdybai ir toliau linkime sėkmingai darbuotis lietuvybės labui, kartu raginant vyresnio amžiaus jaunimą stoti į DBLS-gos skyriaus narių gretas.

A. P-kis

A JALOVECKO PRANEŠIMAS

Grįžęs iš suvažiavimo Londone, A. Jaloveckas padarys pranešimą iš suvažiavimo 22 dieną, šeštadienį, 7 valandą Lietuvių klubo patalpose.

Skyriaus Valdyba

NOTTINGHAMAS

SUŽEISTAS V. RUTKAUSKAS

Nuo 1960 m. Nottinghame gyvenąs Vytautas Rutkauskas (Rutland) sausio 20 d. prie savo namų buvo pravažiuojančios mašinos sunkiai sužeistas. Sulaužytos abi kojos. Sužeistasis guli ligoninėje.

Nei „E. Lietuvyje", nei „Šaltinyje" iki šiol nepastebėjau nė mažiausios žinutės apie į nelaimę patekusį tautietį.

B. S.

VELYKŲ MARGUČIAI

Antrąją Velykų dieną, kovo 31 d. 7 val. ukrainiečių klubo salėje, 30, Bentnick Rd. rengiamas **tradicinis Margučių balius.** Margučiai bus premijuojami: už gražiausią ir stipriausią bus paskirtos premijos. Be to, bus pasilinksminimas — šokiai, skanus alus ir gera muzika. Kviečiame atsilankyti su gražiausiais ir stipriausiais margučiais.

Skyriaus Valdyba

BRADFORDAS

SUSIRINKIMAS

Kovo 29 d., šeštadienį 7 val. vak. Vyties klube šaukiamas DBLS-gos skyriaus narių susirinkimas.

Dienotvarkėj: pranešimai apie skyriaus veiklą, pranešimas apie DBLS-gos suvažiavimą Londone, skyriaus valdybos rinkimas ir sumanymai.

Skyriaus valdyba

BELGIJA

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ

Vasario 16-tosios minėjimas įvyko Liežo mieste, įprastoje vietoje, 15-tą vasario.

Pamaldas laikė kun. J. Petrošius iš Paryžiaus, koncelebravo kun. P. Urbaitis, iš Romos. Savo pamoksle kunigas Petrošius įrodė lietuvių prisirišimą prie kikščionybės, vaizdingai pasinaudodamas eile faktų.

Minėjimą atidarė Belgijos Lietuvių Bendruomenės pirmininkė St. Baltus, o po jos rašytojas Ed. Cinzas pasakė trumpą, bet gyvą žodį, liesdamas opiausius lietuvių išeivijos Belgijoje dalykus.

Meninę programą atliko tautinių šokių grupė „Gintaras", atlikdama šokių ir dainų supintinę. Ypatingai didelio pasisekimo sulaukė puslietuvių ir belgų, sudarančių šią grupę, sudainuota tradicinė daina „Lietuva brangi". Tekstus skaitė lietuvių ir prancūzų kalbomis St. Baltus, o muzikalinę dalį atliko Fr. Baltus (piano) ir Adomavičius (akordeonu).

M. Gruzdaitė suruošė didelę loteriją, kurios pelnas skirtas šokių grupės kelionei į Paryžių, atlikti programą Prancūzijos lietuvių publikai.

A. Slavinskienė ir O. Grebliauskienė visą vakarą gamino gausiai susirinkusiems užkandžius, o Mr. Simar'o šeima patarnavo prie bufeto.

Bendruomenės vardu dėkojame visiems, kurie prisidėjo prie šios šventės parengimo.

SVEČIAI SALEZIEČIAI

Gal dėl to, kad Belgija yra Europos kryžkelėje, keliaujantieji iš vieno krašto į kitą užsuka pas čiabuvius lietuvius, kur visuomet būna nuoširdžiai ir vaišingai priimami.

Sausio 20 d. Lieže lankėsi kun. H. Šulcas, savo vizitu pradžiuginęs ne vieną vienuolę lietuvaitę, kurių Belgijoje yra dar nemažai. Apgailestaujama, kad sąlygos buvo nepalankios suorganizuoti kokią sueigą ir pasiklausyti kunigo pasakojimų apie tolimą Braziliją.

Vak. Vokietijoje leidžiamame laikraštėlyje „Lituania" kažkoks niekada nepasirašantis tautietis užpuolė kunigą Šulcą, palygindamas lietuvių skurdą Lietuvoje ir Brazilijoje... Lietuvoje buvo skurdo ir prieš karus, ir po karų. Bet tokio skurdo, kaip Brazilijoje, Lietuvoje niekas nematė ir nematys.

Jaunimo Kongreso organizavimas šitame žemyno kampe yra sveikintinas dalykas, nes lietuvių jaunimo yra ne vien tik Čikagoje ar Toronte. Visos nekonstruktyvios kritikos, polemikos, ginčai ir šmeižtai paraližuoja lietuvišką veiklą ir žemina lietuvių išeiviją prieš visą tautą. O laikas, laikas ištiesti vieni kitiems rankas.

Vasario 15 d. atvyko kun. P. Urbaitis. Dalyvavo Lieže minėjime, lankė lietuvius Limburge, Briusely, Hinaut provincijoje. Limburge pasimeldė už tuomet laidojamą Andrių Jančiauską, mirusį Winterslage. Kunigas Urbaitis atneša vis ką nor nauja iš savo kelionių ir išvyksta toliau, palikdamas savo plačios ir stiprios dvasios nuotrupų.

Šia proga keletas lietuvių užsisakė „Europos Lietuvį" ir kun. P. Urbaičio knygą „Kinija — Azijos milžinas".

St. Baltus

Graži sukaktis

D. Kaniauskas antras iš dešinės

Daugumai mūsų tautiečių šiame krašte žinomas scenos darbuotojas Domas Kaniauskas ilgai išlaikė savo amžiaus paslaptį. Minint jo gimtadienį, sužinojom, kad jis jau sulaukė 82 metų.

Nemažą amžiaus dalį jis praleido Skotijoj. Čia mes daug kartų gėrėjomės jo vaidinimais, kupletais ir jo paties sukurtais meniniais žodžiais. Jis yra aplankęs ir Anglijos lietuvių didesnes kolonijas, kur yra mielai laukiamas svečias minėjimuose ar pobūviuose. Domo Kaniausko programa yra individualinė, daugiausia jo paties sukurta, joje atsispindi sielvartas dėl Lietuvos. Jo kupletose girdime tikrą realybę.

Neseniai nugalėjęs sunkią ligą ir operaciją, jau stiprėja ir tikimės, kad Domas dar pasirodys scenoje.

Jo draugai ir prieteliai, susirinkę pas Jovarus Bellshill, gražiai paminėjo jo gimtadienį ir palinkėjo jam dar tvirtai laikytis.

Ilgiausių metų mūsų Domui!

Augustas Jovaras

LIETUVIŠKOS PAMALDOS

HALIFAXE — kovo 23 d., 1 val. p. p.
BRADFORDE — kovo 30 d., 12.30 v., Prisikėlimo Mišios.
ROCHDALE — kovo 23 d., 11.30 val.
MANCHESTER — Velykų I dieną, 11 val.
LEICESTERYJE — kovo 23 d., **Verbose**, 15 val., Sacred Heart, Mere Rd.
NOTTINGHAME — kovo 23 d., **Verbose**, 11.15 val., Liet. Židinyje.
NOTTINGHAME — Did. Ketvirtadienį, kovo 27 d., 19 val., Did. Penktadienį, kovo 28 d., 15 val., Did. Šeštadienį, kovo 29 d., 20 val., Liet. Židinyje.
NOTTINGHAME — **Velykų I d.**, kovo 30 d., 11.15 val., Liet. Židinyje.
WOLVERHAMPTONE — kovo 30 d., **Velykose**, 18 val., Convent of Mercy, St. John's Square.
BIRMINGHAME — kovo 31, Velykų II d., 11 val., 19 Park Rd., Moseley.

IŠ „ŠLUOTOS" HUMORO

„Mūsų įstaigoje buvo etatų mažinimas, kurio metu neteisėtai buvau sumažinta ir aš".

(Iš skundo prokuratūrai)

•••

„Įtariamos paukščių džiova vištos iš veislinio branduolio išimtos ir kartu su apylinkės veterinaru sunaikintos."

(Iš vetsanitaro akto)